

NO MARKUUSA YOTTINIRI LINJIILA ON NON

Fii Waaju Annabi Yaayaa ngun

(Mat. 3.1-12; Luk. 3.1-18; Yhn. 1.19-28)

¹ Ko fuddfoode Kibaaru Moyyo Iisaa Almasiihu,
*Bidfo Alla on, nii.

² Wano windori non ka deftere annabi *Isaaya:
«Awa, mido imminde nulaado an on yeeso maa,
fii ko fertano-maa laawol maa ngol.»

³ «Kaa hawa ko hawa ewnotofo ka wulaa, wi'a:
«Moyyinee laawol Joomiraado on,
fewnon juri makko din!» »^a

⁴ Yaayaa yaltiti no *loota maande tuubuubuyee
ka wulaa, e himo waajoo yimbe ben yo be aru, be
*lootee maande tuubuubuyee fii yo junuubaaji
mabbe din yaafe.

⁵ Yimbe diiwal *Yahuuda ngal fow e hodube
*Yerusalaam ben fow ari e makko. Be qirritii
junuubaaji mabbe din, o looti be maande tuubu-
ubuyee ka maayo Yurdayniwol.

⁶ Tawi dolokke Yaayaa on ko leebi ngelooba,
dattol keeci makko din ko guri. Tawi ko kanu
e njuuri buruure o jaamata.

⁷ Kanko Yaayaa o wi'i: «Burfo lan doole on no
arude baawo an mo mi hewtaa hay ugginagol,
firta boggi pade mun.

⁸ Min ko ndiyan mi woni on lootirde, kono kanko
ko *Ruuhu Seniifo on o lootirta on.»

^a **1:3** 1.3 Mal. 3.1 e Isa. 40.3

Fii Lootegol Iisaa e Ndarndegol Makko
(*Mat. 3.13-17; Luk. 3.21-22*)

⁹ Ko e on saa'i don Iisaa iwi saare Naasirata e nder Jaliilu. Yaayaa looti mo Yurdayniwol.

¹⁰ E saa'i mo o yawaynoo ka ndiyan on, o yi'i kammu ngun no udditoo, Ruuhu Allaahu on no tippora e makko wa gabooru.

¹¹ Onsay hawa nanii ka kammu, no wi'a: «Ko an woni Bid'fo an yidaafo on, mido weltor-maa.»

¹² Onsay kisan, Ruuhu Allaahu on nawri Iisaa ka wulaa.

¹³ O woni ka wulaa e nder balde cappande nay, Ibuliisa no ndarndoo mo. Tawi ko kulle buruure den o wondi, malaa'ikaabe ben no kurkanoo mo.

Fii Be Iisaa Adii Noddude ben
(*Mat. 4.12-22; Luk. 4.14-15*)

¹⁴ Bay wonii Yaayaa wattaama e joge, Iisaa yahi Jaliilu, tawi himo waajoo fii Kibaaru Moyyo Alla on,

¹⁵ himo wi'a: «Saa'i on hewtii, awa kadi *laamu Alla ngun badike! Tuubee, gomdinin Kibaaru Moyyo on!»

¹⁶ E nder ko o takkotoo *Weendu Jaliilu ndun kon, o yi'i Sim'uunu e Andaraawu mijjiraawo mun on no bugoo *jalaaji ka weendu, ko fii hari ko be yungoobe.

¹⁷ Iisaa wi'i be: «Jokkee lan, mi wattay on yungoobe yimbe.»

¹⁸ Don kisan be acciti jalaaji din, be jokki mo.

¹⁹ No be yaarunoo seeda, Iisaa yi'i Yaaquuba bid'fo Zabadii on, e Yuuhanna mijan makko

kanko Yaaquuba, tawi ben kadi no e nder laana, hibe moyyintina jalaaji maɓɓe.

²⁰ Kanko Iisaa o noddi ɓe kisan, ɓe acci ɗon ben maɓɓe Zabadii ka nder laana, wondude e yettanoobe golle ben, ɓe jokki mo.

Fii no Iisaa Raɗori Jinnawii e nder Nedɗo
(Luk. 4.31-37)

²¹ Be yahi Kafernahuum. E *ɗalaande fowteende nden, ɗun ko aseweere nden, Iisaa naati ka juulirde, woni e jannugol.

²² Ko o jannaynoo kon ɗaldini jamaa on, ko fii himo janniraynoo bawgal, hara wonaa wano jannooɓe fii Sariya on ben janniraynoo non.

²³ Hawrondiri nedɗo no ka juulirde maɓɓe ɗon mo jinnawii bonngii nangi, on sonki, wi'i:

²⁴ «Hey ko hondun faalanadaa men, an Iisaa oo jeyaado Naasirata? Hara ko mulugol men arandaa? Min mido andi ko hombo wonu-maa, ko a *Seniido mo Alla!»

²⁵ Onsay Iisaa yamiri ngii, wi'i: «Fanku, yaltaa e oo nedɗo!»

²⁶ Onsay ngin jinnawii yeyi on nedɗo, ngii yalti e makko, hingii haaca ko tiifi.

²⁷ Fow ɗaldɪ, landondiri, ɓe wi'i: «Ko hondun woni ɗu'un? Ko jannde heyre ardunde bawgal. Himo yamira hay jinnaaji bondɪ ɗin, ɗi doftoo mo!»

²⁸ Onsay kisan, kibaaru fii makko lolli e nder diiwal Jaliilu ngal fow.

Fii no Iisaa Nawndiri Nawnuɓe buy
(Mat. 8.14-17; Luk. 4.38-41)

29 Bay ɓe yaltii ka juulirde ɗon, kamɓe e Yaaquuba e Yuuhanna, ɓe yahi ka galle Sim'uunu e Andaraawu.

30 Tawi esiraawo Sim'uunu suddiidɗo on no waalii nawnaare nguli-ɓandu. Tun, ɓe wowlani Iisaa fii makko.

31 Iisaa ɓadii mo, nangi jungo ngon, immini mo. Nguli-ɓandu kin yalti e makko, kanko debbo on o woni e kurkanagol ɓe.

32 Bay niɓɓii, wonii naange ngen mutii, ɓe addani mo jawɓe ɓen fow e ɓe jinna nangi ɓen fow.

33 Tawi saare nden fow no mottondiri ka yeeso dambugal.

34 O sellini jawɓe buy, tampirnoobe jabbeli nooneji nooneji. O radii kadi jinnaaji buy, o salii ɗi wowla, ɓay hari hidfi andi mo.

Fii no Iisaa Waajori e nder Jaliilu

(Luk. 4.42-44)

35 Bimbi nden pande subaka, tawi hentaaki taho, o immii, o yalti, o yaari e nokkuure wulɗinnde, o woni e toragol Alla.

36 Onsay Sim'uunu e ɓe o wondunoo ɓen woni e ɗabbitugol mo.

37 Bay wonii ɓe yi'ii mo, ɓe wi'i mo: «Fow no ɗabbitude on.»

38 Iisaa jaabii ɓe, o wi'i: «Yahen ka kodooli kawtirdi e ɗoo, fii yo mi waajo ton kadi, ko fii ko ɗun addimmi.»

39 Onsay o yahi e nder Jaliilu fow, himo waajoo e nder juulirde ɗen, raɗoo jinna.

Fii no Iisaa Nawndiri mo Damajan

(Mat. 8.1-4; Luk. 5.12-16)

⁴⁰ Onsay mo dɔmajan ari e makko, jiccii, jeeji mo, wi'i: «Si hidfon yidi, hidfon waawi lan sellinde, mi laaba.»

⁴¹ Iisaa yurmaa mo, fonti jungo mun ngon, meemi mo, wi'i: «Mido yidi, laato selludo laabaa.»

⁴² Don kisan, dɔmajan dɔn iwi e makko, o selli, o laabi.

⁴³ Iisaa immintini mo kisan e hoore yamiroore sattunde,

⁴⁴ o wi'i mo: «Reeno wota a wowlan dɔn hay gooto, kono yahu hollitoyodaa *yottinoowo sadaka on, ittaa sadaka fii ko laɓbinadaa kon wano Muusaa yamiri non, fii yo dɔn wonan be seedee.»

⁴⁵ Bay wonii on nedɔfo yahii, o woni e wowlugol towna ko wadi kon, e lollingol haa tawi Iisaa waawataa naatude han kadi e saare e kene, kono ko ka baawo ka wulɔini o wonaynoo. Tawi no iwree e cende den fow, aree e makko.

2

Fii no Iisaa Imminiri Maaya-Banduujo

(Mat. 9.1-8; Luk. 5.17-26)

¹ Balde seeda bawto dɔn, Iisaa arti Kafer-nahuum, yimbe ben andi wonde himo ka suudu.

² Yimbe dɔuudube moobii dɔn, tawi hay ka dambugal alaa ka rewee, Iisaa no yewta be daaluyee on.

³ Yimbe nayo rondii maaya-banduujo, addani mo.

⁴ Nde tawnoo be waawataa mo hewtinde Iisaa sabu dɔuudugol jamaa on, be tufi warnakere

nden fewndo ka Iisaa woni don, be tippindini on maaya-banduujo e boggi dimbordfi din.

⁵ Bay Iisaa yi'ii gomdinal mabbe ngal, o wi'i maaya-banduujo on: «Boobo an, junuubaaji maa din yaafaama.»

⁶ Tawi wobbe e jannoobe fii Sariya on no don, hibe miijoo ka berde mabbe:

⁷ «Ko fii hondun oo kan wowliranta nii? Dun ko hoyngol Alla! Ko hombo waawi yaafaade junuubi, ko wonaa Alla?»

⁸ Iisaa andiri kisan ruuhu mun on miijooji mabbe din. O wi'i be: «Ko hondun miijantodon dun ka berde mon?»

⁹ Enee, hakkunde wi'ugol maaya-banduujo <junuubaaji maa din yaafaama> e <immo yettaa boggi-dimbordfi maa din, yahaa>, ko hondun e dfi doo furi weebude?

¹⁰ Fii no andiron wonde *Bii-Aaden on no mari bawgal ka aduna doo fii yaafagol junuubaaji»,

¹¹ o wi'i jukkudo on: «Mi yamirii ma, immo yettaa boggi-dimbordfi maa din, hootaa ka maa.»

¹² On immii don kisan yeeso mabbe, o yetti boggi dimbordfi makko din, o yalti. Sabu dun wadi be fow be haawii, tawi hibe mawnina Alla, wi'a: «Hari haa hande men yi'aali sifa dun!»

Fii no Lewi Jokkiri Iisaa

(Mat. 9.9-13; Luk. 5.27-32)

¹³ Iisaa yiltori kadi ka daande weendu. Jamaa on fow ari e makko, o woni e jannugol be.

¹⁴ Wa ko Iisaa feyyata, o yi'i Lewi mo Alfaa no joodii ka yantirde sagalle. O wi'i mo: «Aru jokkaa mi!» Kanko Lewi o immii, o jokki mo.

15 Bawto d'un, Iisaa joodfii fii jaamugol ka suudu Lewi, tawi *yantooŋe sagalle d'uudufe e junuubankeŋe d'uudufe no joododi e makko, wondude e taalibaabe makko ben, ko fii hari jukkunoobe mo ben no d'uudfi.

16 Bay jannoobe fii Sariya on, ŋe fedde *Fariisiyaabe ben, yi'ii himo jaamida e yantooŋe sagalle ben e junuubanke'en, ŋe wi'i taalibaabe makko ben: «E ko fii hondun oo jaamidanta e yantooŋe sagalle ben e junuubanke'en?»

17 Bay wonii Iisaa nanii d'un, o wi'i ŋe: «Hinaa sellufe ben hatonjini e jawndoowo, kono ko jawŋe ben. Awa min, wonaa noddugol feewufe ben mi arani, kono ko junuubankeŋe ben.»

Landal fii Hoorugol

(Mat. 9.14-17; Luk. 5.33-39)

18 Tawi taalibaabe Yaayaa ben e Fariisiyaabe ben kapun no hoori. Be ari, ŋe wi'i Iisaa: «Ko fii hondun taalibaabe Yaayaa ben e ŋe Fariisiyaabe ben kapun hooranta, hara taalibaabe maa ben kan alaa hoorude?»

19 Iisaa jaabii ŋe, wi'i: «Taw si njaatigiibe jom jomba no waawi hoorude nde hiŋe wondi e jom jomba? Be gasataa hoorude yeru jom jomba no wondi e maŋŋe.

20 Aray e saa'i nde jom jomba pottinaa e hakkunde maŋŋe. Onsay e den balde don ŋe hooray.

21 «Hay gooto yettataa ceelol bagi keso walkira dolokke kidfo. Dun haray kesun d'un naboray fow, wuddere nden burta yaajude.

22 Hay gooto kadi loowataa njaram kesan e nder bootooji guri kidfi. Si hinaa d'un, dan

njaram kesan wonay sabu ko feeri dɛn guri. Onsay njaram dɛn woo, bootooji guri dɛn woo, bona. Kono njaram kesan ko e nder bootooji guri kesi loowetee.»

Landal fii Nalaande Fowteteende nden

(Mat. 12.1-18; Luk. 6.1-5)

²³ E aseweere goo, dɛn ko *jɛnalaande fowteteende nden, hari Iisaa no rewude e gese ngawri. E nder yaadu maɓɓe ndun, tawi taalibaabe makko ben no woocora cawti dɛn gese.

²⁴ Fariisiyaabe ben wi'i mo: «Ko hondun bee wadanta ko dagaaki e jɛnalaande fowteteende nden?»

²⁵ Kono Iisaa jaabii ɓe, wi'i: «Hara on jangaali haa hande ko Daawuuda wadunoo kon fewndo o weelaa, o faalaa ko o jaama, kanko e yimbe wondunooɓe e makko ben?»

²⁶ O naati ka nder suudu Alla fewndo oo *yotinoowo mawdo sadaka wi'eteedo Abiiyaataraa, o jaami bireediije weebitaade fii sadaka dɛn, de tawata ko yottinoobe sadaka ben tun daganinoo jaamugol, o okkori kadi wondube e makko ben.»

²⁷ O wi'i ɓe kadi: «Aseweere nden ko fii yimbe ben taganaa, yimbe ben taganaaka fii aseweere nden.

²⁸ Ko dɛn si ko Bii-Aaden on woni jom hay jɛnalaande fowteteende nden.»

3

Fii no Iisaa Selliniri Maaya-Jungoojo

(Mat. 12.9-14; Luk. 6.6-11)

¹ Iisaa naatiti kadi ka juulirde. Tawi maaya-jungoojo no nder ton.

2 Nde tawnoo *Fariisiyaabe ben no faalaa toopude Iisaa, be ayni mo, hibe ndaara si o jawnday mo e *ɲalaande fowteteende nden.

3 Iisaa wi'i on maaya-jungoojo: «Immo darodaa ka hakkunde d'oo.»

4 Ontuma Iisaa landii ben: «E hara no dagii ka godfo wafa ko moyyi maa ko boni, danda wonkii maa wona sabu makki e *aseweere?» Kono be deyyi.

5 Onsay Iisaa ndaari be e hoore himo tikki, aani fii sattere berde maɓbe den. O wi'i on nedfo: «Fontu jungo maa ngon.» On fonti ngo, jungo makko ngon selli.

6 Onsay Fariisiyaabe ben yalti, be woni e fewjodugol e yimbe *Heroodu lando on fii no be warira Iisaa.

Fii no Jamaa on Iwri hen fow, Ari e Iisaa

7 Bawto d'un, Iisaa e taalibaabe mun ben yaari ka weendu. Jamaa moolanaado iwrufo ka diiwal Jaliilu e ka diiwal Yahuuda

8 e Yerusalaam e Iduuma e leyde wonirde gafa Yurdayniwol den e d'ii banjeeji Tiiri e Siduuna jokki mo. On jamaa, nanunoodo ko o wonnoo wafude kon fow ari e makko.

9 Onsay Iisaa yamiri taalibaabe mun ben yo be daɓɓan mo laakun fii wota jamaa on biyu mo.

10 Nde tawnoo himo sellinde yimbe d'uudufe, tampirnoobe jebbeeli ben fow wubbi e makko fii meemugol mo.

11 Kono be jinna nangi ben, si yi'ii Iisaa, jiccotono yeeso makko, ewnoo, wi'a: «Ko a *Bidfo Alla!»

¹² Kono kanko Iisaa o yamirayno dfin jinnaaji, o tentina wota dfi feɲɲin fii makko.

*Fii no Iisaa Suɓori Sahaabaabe mun ben
(Mat. 10.1-4; Luk. 6.12-16)*

¹³ Bawto dɗun, Iisaa yawi e fello, o noddi be o faalaa ben, ben ari e makko.

¹⁴ O subii sappoo e dɗo, o toɗɗii be *sahaabaabe, ko o wonda e mun, ko o immina waajoyoo,

¹⁵ wondude e bawgal fii radagol jinnaaji dfin.

¹⁶ Ben sappoo e dɗo, be o toɗɗii, ko Sim'uunu, on mo o jammi Petruusu,

¹⁷ e Yaaquuba mo Zabadii, e Yuuhanna neene-gooto on on (ben be Iisaa jammi Bowanesiisa, ko woni firo dɗun ko «bibbe-farɲitere»),

¹⁸ e Andaraawu e Filiipu e Bartolomaawu e Matta e Tooma e Yaaquuba mo Alfaa e Taddaawu e Sim'uunu tawdaaɗo e fedde *Zelotiibe ben,

¹⁹ e Yudaasi Iskariiyu, janfoytooɗo mo on.

*Fii no Iisaa Jaabori Tooɲe de O Tooɲaa
(Mat. 12.22-32; Luk. 11.14-23)*

²⁰ Bawto dɗun, kanko Iisaa o arti ka suudu. Yimbe ben moobii kadi haa ka tawata kanko e taalibaabe makko ben be waawataa hay jaamude.

²¹ Bay siɓbe Iisaa ben nanii dɗun, be ari nangugol mo, ko fii hari hibe wi'a: «O wilike!»

²² Nde tawnoo jannoobe fii Sariya on, iwruɓe Yerusalaam ben, no wi'a: «Balzabuula* no e makko, ko tippude e lando jinnaaji dfin o woni radorde jinnaaji dfin.»

²³ Onsay Iisaa noddi be, yewtiri be misal, o wi'i: «Ko honno Ibuliisa waawirta radforde Ibuliisa?

²⁴ Si tawii laamateeri liddondirii kayri tigi, haray ndin laamateeri waawataa tabitude.

²⁵ Awa kadi si suudu liddondirii, ndun suudu waawataa tabitude.

²⁶ Si tawii non Ibuliisa dartike hoore mun tigi, o liddike hoore makko, haray o waawataa tabitude, haray fii makko lannii.

²⁷ Ko fii hay gooto waawataa naatude e nder galle nefdo dolnudo, o mooba keyeeji on din, ado o habbude on nefdo dolnudo. Ko onsay doo o waawata moobude ko woni ka suudu on kon.

²⁸ Ka haqiiqa mi andinii on, yimbe ben yaafante junuubaaji din fow e hoyreeji di be hoynata din,

²⁹ kono kala hoynudo *Ruuhu Seniido on hebataa yaafuyee few, haray himo fawtii junuubu haa poomaa.»

³⁰ Ko Iisaa wi'iri be dun, ko bay hibe wi'ude: «Jinna no e makko.»

Fii Beynguure Iisaa nden

(Mat. 12.46-50; Luk. 8.19-21)

³¹ Onsay yumma Iisaa e yumma-gootoobe makko ben ari, darii ka yaasi. Be immiini godfo ko noddana be mo.

³² Tawi jamaa on no joodii, hundi mo, be wi'i mo: «Yumma mon e yumma-gootoobe mon ben no darii ka yaasi, hibe dabbitude on.»

³³ Iisaa jaabii be, o wi'i: «Ko hombo woni yumma an e yumma-gootoobe an ben?»

³⁴ Onsay o layyi gite e hoore joodiife hundi mo ben, o wi'i: «E hino yumma an e yumma-gootoobe an ben.

³⁵ Ko fii kala waɗuɗo faale Alla on, haray ko on woni yumma-gooto an on e bandiraawo an on e yumma an.»

4

Misal Yettaangal e Remoowo

(Mat. 13.1-23; Luk. 8.4-15)

¹ Iisaa woni kadi e waajagol ka daande weendu. Hakkee ko jamaa moobinooɗo takko makko on ɗuudi, o bakii e laakun ka nder weendu, o joodii, jamaa on fow woni ka daande weendu.

² O janniri ɓe piiji buy mise. E nder ko o waajotoo kon, o wi'i:

³ «Hedee, ko remoowo yaltunoo sankugol.

⁴ E nder ko o sankata kon, gabbe goo yani ka ɗatal, colli ɗin ari modi ɗe.

⁵ Godɗe den yani e hoore kaaye, ka leydi ɗuudfaa, ɗe fufi heja sabu ɗewlugol leydi ndin.

⁶ Bay naange ngen yaltii, ɗe sumi ɗe yoori sabu angal ka ɗaɗi ɗin siɗoo.

⁷ Godɗe goo kadi yani ka sooyoore, ɗe fufidi e mayre, sooyoore nden modi ɗe, laatii ɗe rimaali few.

⁸ Godɗe goo yani ka leydi moyyiri. De fufi, ɗe mawni, ɗe sawti, cawti goo gabbe cappande tati, cawti goo cappande jeegoo, cawti goo teemedere.»

⁹ E hoore ɗun, o wi'i: «Mo no mari noppi nanirdi yo nanu!»

¹⁰ Bay luttii mo kanko tun, dɔwtunoobe mo ben e *sahaabaabe sappoo e dɔfoobe ben woni e landagol mo firo dee mise.

¹¹ O wi'i be: «Onon on yedaama gundoo *laamu Alla ngun, kono bee ka yaasi, be wowli-rante fow mise,

¹² fii yo be ndaaru, hara be yi'ataa, yo be nanu, hara be faamataa, fii wota be tuubu, junuubaaji maɓbe dɪn yaafee.»^b

¹³ O wi'i be kadi: «On faamaali ngal misal dfoo? Ko honno non faamiroyton dɛya mise fow?

¹⁴ Remoowo on sanki awdi ndin, dɔn ko daalol ngol.

¹⁵ Wobbe no wa'i wa nde awdi sankaa ka dɔtal ka daalol ngol sankaa dɔn. Be nana ngol tun, Ibuliisa ara, itta daalol sankangol e maɓbe ngol.

¹⁶ Wobbe goo kadi no wa'i wa nde awdi sankaa ka kaaye. Nde be nani daalol ngol, be jaba ngol hepa e nder weltaare.

¹⁷ Kono be alaa dɔdɔ, ko fii hinaa be tabituɓe. Nde satteendeeji maa cukkeede aroyi sabu jokku-gol maɓbe daalol ngol, be tertoto kisan.

¹⁸ Wobbe goo kadi no wa'i wa nde awdi sankaa ka sooyoore. Ko ben woni nanoobe daalol ngol,

¹⁹ kono ngol ronka rimude e maɓbe, ko fii haray ngol moɔfiraama anndeeji aduna e dɔayniro jawle e faaleeji ngurndan goo.

²⁰ Beya ben non no wa'i wa nde awdi sankaa ka leydi moyyiri. Ko ben woni nanoobe daalol ngol, jaba, ngol rima e maɓbe, wobbe goo laabi cappande tati, wobbe goo laabi cappande jeegoo, beya ben laabi teemedere.»

^b 4:12 4.12 Isa. 6.9-10

Misal Yettaangal e Lampu

(Luk. 8.16-18)

²¹ O wi'i be kadi: «Taw si hara lampu ko ka wirnii wadetee maa ko e ley danki? E hara hinaa ka kene?»

²² Ko fii alaa ko suudfii ko feepataa, awa kadi kala gundoo ko sakkitorota ko feepugol.

²³ Mo no mari noppi nanirdi yo nanu!»

²⁴ O wi'i be kadi: «Wattanee yiila e ko hedotodfon kon. Ko fii ko sariyaare nde etirdfon nden etirantedfon, beyditanedfon kadi.

²⁵ Ko fii ko marfo beydantee, kono mo maraa on jabitante hay yeru ko o mari kon.»

Fii no Laamateeri Alla ndin Ebbindiriraa e Awdi

²⁶ O wi'i be kadi: «Laamu Alla ngun no wa'i wa nde nedfo yetti awdi, sanki ka leydi.

²⁷ Woni o daanii woo, o daanaaki woo, jemma e jalorma awdi ndin fuday, njanda, hara ko no o andiraa.

²⁸ Leydi ndin fufinanay hoore mun, ndi adora pudfol ngol, hikka cawtol ngol, si gabbe den kadi moyyinoo moyya ka cawtol.

²⁹ No gabbe den bendiri, wortowal ngal no yetteede, ko fii haray baagol ngol fewndike.»

Fii no Laamateeri Alla ndin Ebbindiriraa e Bene

(Mat. 13.31-32; Luk. 13.18-19)

³⁰ O wi'i kadi: «Ko hondfun ebbindirten e laamu Alla ngun, maa ko misal hongal hollirten fun?»

³¹ Hingu wa'i wa abbere bene, kon ko furi fandude e ko aawetee kon fow ka leydi.

³² Kono si wonii nde aawaama, nde hawtoo, nde njanda, nde bura ko aawetee e naakoo kon fow, nde wada caldi njani haa ka tawata colli din ka weeyo waaway hofude ka ley dowdi makki.»

³³ Ko mise buy wa'itaynoode nii o yewtiraynoo be daaluyee on, noone no be waawiraynoo faamirde.

³⁴ O yewtirtaano be si wonaa mise, kono si wonii ka weddii o sifantono fow taalibaabe makko ben.

*Fii no Iisaa Deeyiniri Waabiliire nden
(Mat. 8.23-27; Luk. 8.22-25)*

³⁵ Nden jande kiikiide Iisaa wi'i be: «Lumbiten gada.»

³⁶ Be acciti jamaa on, be nabori Iisaa ka weendu e nder laakun kun o wonnoo e mun kun, laade goo dowti be.

³⁷ Tun waabiliire tiidunde wondunde e hendu woni e wifugol, tawi morloode ndiyan den no piyoo e laakun kun, kun heewa ndiyan.

³⁸ Tawi kanko Iisaa himo awlii ngawlu, daanii baawo. Be findini mo, be wi'i: «Karamoko'en, e on kippataa fii ko men woni mulude kon?»

³⁹ O immii, o tojani hendu ndun, o wi'i ndiyan dan: «Deeyu, fankaa!» Hendu ndun deyyi, deeyaango tiidungo wadi.

⁴⁰ E hoore dun o wi'i be: «Ko fii hondun hulandon? E hara on alaa gomdinal haa jooni?»

⁴¹ Be huli kulol tiidungol, be wi'indiri: «Ko hombo woni oo? Ko fii hay keneeli din e baharu on doftoto mo!»

5

Fii no Jinnanoobe Diɗo Selliniraa
(Mat. 8.28-34; Luk. 8.26-39)

¹ Be hewtoyi gaɗa weendu ndun, ɗun ko e ndii leydi bee Gadariyankoobe.

² Nde Iisaa tippornoo ka laana, aaden mo jinna woni e mun iwri ka genaale, ari yeeso makko.

³ Tawi ka on mari hodo ko ka genaale. Hari hay gooto waawataa mo habbude hande kadi, hay si tawii non ko jolokooje.

⁴ Ko fii hari soono woo o dumbete, o jolkee, o taya jolokooje ɗen, o hela dumbirde ɗen. Tawi hay gooto waawataa mo ɗahude.

⁵ Tawi jemma e palorma ko ka genaale e ka pelle o tabiti, e himo sonka, barmintinora kaaye.

⁶ No o haccornoo Iisaa ka wofɗi, o dogi, o ari, o jiccii yeeso makko,

⁷ o ewnii ko tiɗi, o wi'i: «Ko hondun faalanadaa lan, an oo *Bidɗo Alla Jom Bural? Mi torike ma fii Alla, wota a lettan!»

⁸ Ko fii hari Iisaa no wi'ude ngii: «Yaltu e oo nedɗo, yo jinnawii!»

⁹ Onsay Iisaa landii mo: «Ko honno in-netedaa?»

On jaabii: «Ko <Konu>, ko fii meɗen ɗuudfi!»

¹⁰ Awa kadi hidɗi jeejaynoo mo fota fii wota o yaltin ɗi leydi ndin.

¹¹ Tawi wuro kose moolanaango no ooraynoo ka binde falo ɗon.

¹² Onsay jinnaaji ɗin jeeji Iisaa, hidɗi wi'a: «Nawru men e ɗii koseeji fii no men naatira e nder majji!»

¹³ O newnani dī dūn. Jinnaaji dīn yalti e on neddo, dī naati e nder dīn koseeji. Onsay koseeji dīn gididi ka falo, dī unoyii ka weendu, dī yoolii, tawi ko wa dī guluuji dīdī.

¹⁴ Onsay ornaynoobe dī ben dogi, be fillitoyii dūn ka saare e ka fulawaaji, yimbe ben ari yi'ugol kon ko wadī.

¹⁵ Bay be arii e Iisaa, be yi'ii on mo konu jinna wonnoo e mun no joodii bornii, wondi e hakkille timmude, be huli.

¹⁶ Yi'unooḅe ko wadī kon fillitanii be ko wadī e hoore jinnanoodo on kon e ko wadī e koseeji dīn kon.

¹⁷ Onsay be woni e jeejugol Iisaa fii yo o yaltu ka leydi mabbe.

¹⁸ Wa ko kanko Iisaa o yawata ka laana, jinnanoodo on torii mo yo o accu be wonda.

¹⁹ Laatii Iisaa newnanaali mo, kono o wi'i mo: «Yahu ka mon, dūn ko ka sibbe maa ben, fillitanodaa be ko Joomiraado on wadān-maa kon fow e ko honno o yurmira-maa.»

²⁰ Onsay o yahi, o woni e fillitagol e nder *Dekapooli ko Iisaa wadani mo kon fow. Hediiḅe mo ben fow ḅaldī.

*Fii no Iisaa Wurnitiri Jiwo, O Sellini Debbo
(Mat. 9.18-26; Luk. 8.40-56)*

²¹ Bay Iisaa yettii laana kan, lumbitoyii gaḅa, jamaa moolanaado ari, moobii takko makko kadi ka daande weendu.

²² Tun goddo e hooreeḅe juulirde nden wi'eteedo Yaayirusu, ari. Bay o yi'ii mo, o yani e ley koyde makko.

²³ O torii mo, o jeeji e hoore himo wi'a: «Bidfo an jiwo on no e daande mayde. Seenee fawon sookeeje mon den e makko fii no o dadira, o wuura.»

²⁴ Onsay Iisaa yaadi e makko.

Jamaa duudufo jokki mo, bittiri mo cende den fow.

²⁵ Tawi kadi debbo no don, hebii duubi sappoo e didi himo soncaade.

²⁶ Tawi o tampii fota e juude jawndoobe duudufe, awa kadi o ittii ko o jogii fow, dun nafaali huunde, kono jaw ngun burto.

²⁷ Bay o nanii fii Iisaa no wowlee, o ari e jamaa on, o wontiri baawo Iisaa, o meemi dolokke makko on,

²⁸ ko fii hari kanko debbo on himo mijoo: «Si mi waawii tun meemude concii makko din, mi ndikkay.»

²⁹ E on saa'i tigi ko o soncotonoo kon tayi, o andi ka bandu makko wonde o ndikkii jaw makko ngun.

³⁰ Tun Iisaa andi wonde bawgal makko ngal gollii godfun. O yeyyitii e hakkunde mbatu ngun, o wi'i: «Ko hombo meemi concii an din?»

³¹ Taalibaabe makko ben wi'i mo: «Ndaaree jamaa ko bitti on, si hidon maaka <ko hombo meemi lan?> »

³² Onsay o layyi gite takko makko fii yo o yi'u wadufo dun on.

³³ Nde tawnoo debbo on no andi ko feyyi e makko kon, o huli, o diwni, o ari o yani e ley koyde Iisaa, o wowlani mo goonga on fow.

³⁴ Kono Iisaa wi'i mo: «Jiwo an, gomɗinal maa ngal sellinii ma. Yahu e hoore buttu, sellaa jaw ngu wondudfaa ngun.»

³⁵ Wa fewndo ko Iisaa yewtata ɗun, wobbe e jeyaabe ka hooreejo juulirde nden iwi ton ari, wi'i mo: «Jiwo maa on maayii. Ko fii hondun sonjantaa oo karamokoojo?»

³⁶ Kono bay Iisaa nanii ɗun, o wi'i hooreejo juulirde nden: «Wota a hulu, gomɗin tun.»

³⁷ Kono laatii Iisaa jabaano hay gooto ɗowta mo, si hinaa Petruusu e Yaaquuba e Yuuhanna neene-gooto Yaaquuba on.

³⁸ Bay be hewtii ka hooreejo juulirde nden, kanko Iisaa o yi'ii jiiɓoldu ndun e ko yimbe ben wullata fesa ko tiidɗi kon.

³⁹ O naati, o wi'i be: «Ko hondun woni nduu jiiɓoldu e ɗii gonɗi? Ko fii jiwo on maayaali, o ɗaani.»

⁴⁰ Be jali mo.

Onsay o yaltini be fow, o yetti ben jiwo on e yumma jiwo on, wondude e ɗowntunoobe mo ben, be naati ka jiwo on woni ɗon.

⁴¹ O nangi jungo jiwo on, o wi'i mo: «Talitaa kumi!» (ko woni firo ɗun: «Mi wi'ii ma: <Jiwo, immo!> »)

⁴² Don kisan jiwo on immii, o woni e jindugol, ko fii hari ko mo o duubi sappoo e ɗiɗi. Kaawee mawɗo hebi be.

⁴³ Iisaa yamiri be, tentini, wota hay gooto andu ɗun. O wi'i be yo be okkor jiwo on ko o jaama.

6

*Fii no be Naasirata ben Salori Gomɗinde Iisaa
(Mat. 13.53-58; Luk. 4.16-30)*

¹ Onsay Iisaa iwi don, o yahi ka leydi makko. Taalibaabe makko ben kadi jokki mo.

² Bay wonii *ɲalaande fowteteende nden hewtii, ɗun ko *aseweere nden, o woni e waa-jagol ka juulirde. Tawi ɗuudube no hedotonoo mo. Be ɲalɗi, be wi'i: «Dun ko honto iwrani oo? Ko hongu woni nguu faamu ngu oo yedaa, e ko honno sifa ɗii kaawakeeji moyyi woni waɗirde e juude makko?

³ E hinaa minisiyeejo on nii? Hinaa kanko woni biɗɗo Mariyama on? E hara neene-gootoobe makko ben hinaa Yaaquuba e Yuusufu e Yuudu e Sim'uunu? E hinaa bandiraabe makko ben no wondi e men doo?» Dun haɗi be gomɗingol mo.

⁴ Kono Iisaa wi'i be: «Annabaajo ko ka leydi mun tun e ka musidal mun e ka beynguure mun yawaa.»

⁵ Laatii o waawaali waɗude ɗon kaawake woo, si hinaa *fawugol juude e hoore nawnube goo, sellina be.

⁶ Kono o ɲalɗi sabu angal gomɗinal mabbe ngal. O jindi e kodooli hundudi ɗon ɗin, o janni.

*Fii no Iisaa Nulirnoo Sahaabaabe mun ben
Sappoo e Didɗo
(Mat. 10.2-20; Luk. 9.1-6)*

⁷ Onsay o noddi sappoo e ɗiɗoobe ben, o woni be e imminirgol ɗiɗo ɗiɗo e hoore jonnugol be bawgal raɗagol jinnaaji ɗin.

⁸ E hoore d'un, himo yamiri be wota be yettu hay huunde ko be yooboo, si hinaa tuggordu wooturu tun: hinaa bireedi, hinaa bonfooji, hinaa yettugol dattol mbuudfi.

⁹ Kono o wi'i be: «On wattoto pafe, kono wota on borno dolokkaaji difi.»

¹⁰ O wi'i be kadi: «Kala suudu ndu naatoydon e mun, weeree don haa nde hidon iwa e nden nokkuure woo.

¹¹ Kono si woodii e saare nde yimbe ben jabaali on, hedii on, nde hidon yalta don woo, honkee mbullaari teppe mon den fii yo d'un wonan be seedee ella mabbe on.»

¹² Be yahi be waajoyii fii yo yimbe ben tuubu.

¹³ Tawi hibe radoo jinnaaji duudufi, juura nebbe e pawbe duudube, sellina be.

*Fii Mayde Annabi Yaayaa nden
(Mat. 14.1-12; Luk. 9.7-9)*

¹⁴ Heroodu* lando on humpitii d'un. E hoore d'un tawi innde Iisaa nden lollii, hibe wi'a: «Yaayaa lootaynoodo maande tuubuubuyee on immitike e hakkunde maybe ben! Ko d'un wafi si himo mari bawgal wadugol kaawakeeji moyyi.»

¹⁵ Tawi wobbe ben no wi'a wondema ko Iiliya, beya ben kadi no wi'a ko annabaajo wa godfo e annabaabe hibbe ben.

¹⁶ Kono bay Heroodu nanii d'un, tawi himo wi'a: «Ko Yaayaa, on mo mi wafi haa daande mun tayaa. Ko on woni ko immitii!»

¹⁷ Ko fii hari kanko Heroodu tigi o nangiino Yaayaa, o jolkii mo, o wafii e kaso, sabu oo debbo wi'eteedo Heroodiyya mo kanko Heroodu

o yetti, tawi-le on ko beyngu Filiipu, yumma-gooto makko on nun kanko Heroodu,

¹⁸ sabu ko Yaayaa wi'unoo mo kon wonde daganaaki mo ka o yetta beyngu yumma-gooto makko on.

¹⁹ Tawi oo debbo wi'eteedo Heroodiiya no haamanii mo kanko Yaayaa, no faalaa mo warude, kono o waawaali,

²⁰ ko fii hari Heroodu no huli Yaayaa, sabu ko o andi kon on ko neddo feewudo laabudo, jaka himo hiwunoo mo. Tawi himo yidunoo hedagol mo, fii kala si o nanii himo yewta, o jibotono fota.

²¹ Kono pande goo kanko Heroodiiya o hebi sabu weebando mo e nder ngal caatal, ngal Heroodu wadani be o lammini ben e hooreebe suufaafe makko ben e hooreebe ben Jaliilu fii anditugol jibineede makko kanko Heroodu ngol.

²² E nder dfun, jiwo Heroodiiya on naati, ami, o weli Heroodu e saatinaabe ben.

Onsay lando on wi'i jiwo on: «Toro lan kala ko faaladaa, mi wadante.»

²³ O wadani mo ndee woondoore doo, o wi'i: «Kala ko toridaa mi, mi wadante, hay si ko feccere laamateeri an ndin.»

²⁴ Kanko jiwo on o yalti, o landii yumma makko: «Ko hondun mi landotoo?»

Neene makko jaabii mo wi'i: «Ko hoore Yaayaa lootoowo maande tuubuubuyee on.»

²⁵ Kanko jiwo on o hawjiti kisan, o naati, o ari e lando on, o wi'i: «Mido faalaa yo a jonnandoo hoore Yaayaa lootoowo on kisan, hara hinde tumbaa e miran!»

²⁶ Onsay lando on aani, kono sabu woondooje makko dfen, e be o saatinnoo ben, tawi o faalaaka mo salanaade.

²⁷ O immini kisan suufaajo, o yamiri mo addoygol hoore Yaayaa nden. Suufaajo on yahi, tayoyi hoore Yaayaa nden ka kaso,

²⁸ o addi hoore nden e nder miran, o jonni jiwo on. Jiwo on kadi jonnoyi nde yumma mun.

²⁹ Bay wonii dfun andike, taalibaabe Yaayaa ben ari, yetti furee makko on, be surroyi.

*Fii no Iisaa Namminiri Yimbe Guluuje Njowo
(Mat. 14.13-21; Luk. 9.10-17; Yhn. 6.1-14)*

³⁰ Sahaabaabe* ben mottondiri takko Iisaa, be sifanii mo ko be wadi kon fow e ko be janni kon.

³¹ Onsay o wi'i be: «Aree ka weddii, hara ko ka wulfini, fowtodon seeda.» Ko fii hari yimbe buy no wada yaha ara, tawi Iisaa e taalibaabe mun ben alaa hay feere no be naamira.

³² Onsay kambe tun be bakii e laana fii yahugol e nokkuure wulfinnde.

³³ Buy yi'i hibe yaha, anditi be. Yimbe ben ka ca'e fow dogi, aditoyii be ka be yahaynoo ton.

³⁴ Bay wonii kanko Iisaa o tippike ka laana, o yi'i jamaa duudufudo, o yurmaa be, ko fii hari hibe wa'i wa baali di alaa ngaynaako. Onsay o woni be e jannugol piiji duudufu.

³⁵ Nde tawnoo pallal ngal poodike, taalibaabe makko ben badii mo wi'i: «Ndee nokkuure ko wulfinnde, awa kadi pallal ngal poodike.

³⁶ Accitee be, be yaha ka fulawaaji e ka kodfooli kawtirdi e doo, be dabboya ko be paama.»

³⁷ Iisaa jaabii be wi'i: «Onon tigi okkoree be ko be paama.»

Kono be wi'i mo: «E hara men yahay, men soodoya bireedi yeru *dinaruujj teemedde dīdī, men okkora be ko be jaama?»

³⁸ Onsay o jaabii be, o wi'i: «Ko bireediije jelu mardon? Yahee ndaaroyon.» Be yahi, be humpitoyii, be ari, be wi'i mo: «Ko bireediije jowi e liyyi dīdī.»

³⁹ Onsay o yamiri be yo be jodḏinir be fow mojobe mojobe ka hoore hudo hecco.

⁴⁰ Be jodḏiniri be saffeeji saffeeji, dī yimbe teemedere, e dī yimbe cappande njowo.

⁴¹ O yetti bireediije ḏen jowi e liyyi ḏin dīdī, o banti gite ḏen, o fewtini ka kammu, o du'ii. Onsay o tayiti bireedi on, o woni e jonnugol taalibaabe ben ko hewtina jamaa on. O senditi kadi liyyi ḏin e hakkunde fow.

⁴² Fow jaami haa haari.

⁴³ Be moobiti debeeje sappoo e dīdī tew kunte bireedi e liyyi.

⁴⁴ Ben jaamunoobe on bireedi hari ko be worbe guluuje njowo.

*Fii no Iisaa Seppiri ka hoore Ndiyan
(Mat. 14.22-33; Yhn. 6.16-21)*

⁴⁵ Bawto ḏun kisan, o yamiri taalibaabe makko ben yo be bako ka laana, be hikkoo yeeso makko, be lumba gaḏa, telen Bayti-Sa'iida, e nder ko o yiltata jamaa on kon.

⁴⁶ Bay o waynondirii e maḃbe, o yawi ka fello fii toragol Alla.

⁴⁷ Bay niḃḃii, tawi laana kan no ka tumbo weendu, kanko Iisaa tun himo ka leydi.

⁴⁸ O andi hibe e nder satteende fota e nder awyingol laakun kun, ko fii hari hibe tiindondiri e hendu ndun. Wa fewndo ka subaka, o sutori e mabbe, himo seppa ka hoore ndiyan, tawi himo faalaa be feyyitaade.

⁴⁹ Bay taalibaabe ben yi'ii himo seppa ka hoore ndiyan, be sikki ko mbeelu, be sonki,

⁵⁰ ko fii hari be fow be yi'ii mo, be hulii.

Iisaa wi'i be kisan: «Hoolee, ko min nii! Wota on hulu!»

⁵¹ Onsay o yawi ka laana takko mabbe, hendu ndun deyyiti. Be fow be njalɗi fota,

⁵² ko fii hari be faamaali kaawake moyyo wafudɗo on ka birediije, bay hari berɗe mabbe ɗen no uddi.

⁵³ Bay be gaynii lumbude weendu ndun, be hewtii Jaani-Saarata, be saani laana kan.

⁵⁴ Bay be tippike ka laana, yimbe ben anditi kisan Iisaa.

⁵⁵ Be dogi e diiwal ngal fow, be woni e addangol mo nawnube e hoore boggi-dimbordɗi, kala ka andanoo himo ɗon.

⁵⁶ Kala ka o naatunoo, woni ka kodooli, woni ka ca'e maa ka fulawaaji, be addayno nawnube ben ka fottirɗe, be jeeja mo yo o newnan be tun be meema kombol dolokke makko on. Meemunooɗe ngol ben fow ndikki.

7

Fii Fariisiyaabe ben e Aadaaji mun ɗin (Mat. 15.1-9)

¹ Onsay *Fariisiyaabe ben e woɗɗe e jannoobe fii Sariya on, iwrunooɗe Yerusalaam, moobii takko Iisaa.

² Be yi'i wobbe e taalibaabe makko ben no jaamira juude tuunude, e maanaa de soodaaka.

³ (Tawi-le Fariisiyaabe ben e *Yahuudiyan-keebe ben fow jaamataano si soodaaki haa laabi, ko fii hibe jogitinoo naamuuji mawbe mabbe ben.)

⁴ Si be iwtiino ka fottirde, be jaamiino woo nde be labbinii. Hibe joginoo kadi naamuuji buy di be wadaynoo, wano lawyugol jardukoy koy e payande den e miranji din.)

⁵ Onsay Fariisiyaabe ben e jannooɓe fii Sariya on landii mo kanko Iisaa, be wi'i: «Ko hondun hadi taalibaabe maa ben jokka naamuuji mawbe ben? E ko fii hondun be jaamata, hara be soodaaki?»

⁶ Iisaa jaabii be wi'i: «Isaaya* no haalunoo ko Alla longini mo fii mon moyya, yo faasiqiibe, wano windori non:

«Oo jamaa ko ka toni mun woni lan mawninde,
kono berde mabbe den no wodfondiri e an
fota.

⁷ Ko e nder meere be woni lan rewude,
janndeeji di be woni jannude din
ko di yimbe ben sinci.»^C

⁸ «Hidon tertaade yamirooje Alla den, jogitoo naamuuji yimbe ben.»

⁹ O beyditi, o wi'i: «Hidon bugitoo few yamirooje Alla den fii huutorgol naamuuji mon din,

¹⁰ ko fii Muusaa no wi'i: «Teddin yumma maa e ben maa», awa kadi: «on mo hufi ben mun maa yumma mun donkinirte mayde.»

11 Kono onon hidon wi'a godfo no waawi wi'ude ben mun maa yumma mun: «Mi yedii Alla ko mi nafiraynoo on kon.»

12 E nder wi'ugol mon d'un, on accataa ontigi wafana ben mun maa yumma mun hay huunde han kadi.

13 Ko nii wondon mehindinirde daaluyee Alla on tippude e naamu mon mo sincanadon on. Hidon wafa kadi piiji d'uudufudi goo nandufi e mun!»

Fii ko Tuuninta Nefdo kon
(Mat. 15.10-20)

14 Iisaa nodditi kadi jamaa on, o wi'i be: «Hedee lan on fow, faamon.

15 Hay huunde alaa e kene naataynde e nefdo, tuunina mo, kono ko ko yaltata e nefdo kon tuuninta mo.

16 Mo no mari noppi nanirdi yo nanu!»

17 Bay wonii o naatoyii e suudu ka wodfitii jamaa on, taalibaabe makko ben landii mo fii ngal misal.

18 O wi'i be: «E jaka, onon kadi ko on be alaa faamu? E on andaa hay huunde alaa e kene naataynde e nefdo, waawaynde tuuninde mo?

19 Ko fi d'un naatataa ka bernde makko, kono ko ka reedu makko yaarata, d'un yaltinoyee ka baawo.» (Tawi ko o wi'i don ko wonde jaameteeji din fow no laabi.)

20 O wi'i kadi: «Ko ko yaltata e nefdo kon woni ko tuuninta mo,

21 ko fii, ko e nder bernde nefdo miijooji bondi yaltata, kapun e cagayaagal e nguyka e waruhoore e

²² jeeno e miile e hunyeendi e janfa e jiibaare e nawliigu e hoyre e mawnintinaare e njofoyaagal.

²³ Dii piiji bondi fow ko yaltaydi e nder nedfo, tuunina mo.»

Fii no Gomɗinal Debbo Feniisiyankeejo Bangiri

(Mat. 15.21-28)

²⁴ Bay kanko Iisaa o iwii e nden nokkuure, o yahi e ndii leydi ndee saare Tiiri. O naati don e suudu, tawi o yidfaa hay gooto anda. Kono o waawaali suudaade,

²⁵ ko fii hari debbo mo tawata jinna no nangi bidfo mun jiwo, naniino fii makko kanko Iisaa no wowlee, o ari, o yani e ley koyde makko.

²⁶ Tawi on debbo ko *Gereekiyankeejo, mo iwdi mun woni Fenisii, don ko e nder Sirii. O torii mo radanagol mo jinnawii wongii e jiwo makko on ngin.

²⁷ Iisaa wi'i mo: «Accu taho faybe ben haara, ko fii moyyaa ka bireediije paykoy koy yettee, buganee bareeji din.»

²⁸ Debbo on jaabii mo: «Hiyyii, Koohoojo, kono hay bareeji wondi ka ley taabal din naamay ko paykoy koy samminta kon.»

²⁹ Onsay kanko Iisaa o wi'i mo: «Sabu ngol kongol, yahu, jinnawii ngin yaltii e jiwo maa on.»

³⁰ Bay wonii kanko debbo on o naatoyii ka suudu makko, o tawi bidfo makko jiwo on no waalii ka danki, awa kadi jinnawii ngin yaltii e makko.

Fii no Iisaa Selliniri Pahidufo-Mbobidi

³¹ Onsay Iisaa iwi e ndin leydi Tiiri, o tayiti leydi Siduuna ndin, o artiri *Dekapooli telen ka *Weendu Jaliilu.

³² Be addani mo pahidudɔ-mbobidi, be jeeji mo *fawugol juude den e hoore on, sellina mo.

³³ O nabi mo sera, ka wodɔditii jamaa on, o ukki kolli makko dɪn ka nder noppi nawnudo on, o tutti, o meemini dɛnngal on ngal.

³⁴ Onsay o ɓanti gite makko dɛn, o fewtini ka kammu, o tayiti foofaango, o wi'i: «Efataa!» (Dun no firi: «Uddito!»)

³⁵ Tun kisan noppi makko dɪn udditii, dɛnngal makko ngal kadi ɓowri, o woni e wowlugol no feewiri.

³⁶ Iisaa yamiri be wota be wowlan dɪn hay gooto, kono, ko no o hadirnoo be woo, be ɓurtiraynoo lollinirde.

³⁷ Be woni e nder ɲalaw tiidudɔ, be wi'i: «Ko o waɗata kon fow ko ko moyyi. O naninay hay pahidube ɓen, o wowlina kadi mbobidube ɓen!»

8

Fii no Iisaa Namminiri Yimbe Guluuje Nayo (Mat. 15.32-39)

¹ E den balde dɔn, nde tawnoo jamaa moolanaado kadi no dɔn, awa kadi alaa ko be jaama, Iisaa noddi taalibaabe mun ɓen, o wi'i:

² «Oo jamaa no yurmammi, wonii nii balde tati hiɓe wondi e an, ɓe alaa ko be jaama.

³ Si mi yiltii ɓe ka maɓɓe hiɓe weelaa, be lo'ay ka laawol, ko fii wobbe e maɓɓe ko ka wodɔdi iwi.»

⁴ Kono taalibaabe makko ben jaabii mo, wi'i: «Ko honto men hebata bireedi e ndee nokkuure wulfinnde ko haarata bee?»

⁵ Iisaa landii be, wi'i: «Ko bireediije jelu mardon?»

Be jaabii mo, be wi'i: «Ko de jeedifi.»

⁶ Onsay o torii jamaa on joodagol ka leydi, o yetti bireediije den jeedifi. Bay o jarnii Alla, o tayiti, o jonni taalibaabe makko ben fii yo be hewtin jamaa on, kambe kadi be hewtini.

⁷ Tawi hiibe marnoo kadi liyyi seeda. Dun kadi, bay Iisaa gaynii du'aade, o wi'i yo be hewtin be.

⁸ Be paami haa be haari, moobitaa debeeje jeedifi tew ko lutti.

⁹ Tawi ben ko wa be worbe guluuje nayo. Bawto dun Iisaa yilti be.

¹⁰ Ontuma o bakodi e taalibaabe makko ben e laana ndiyan, o yahi e ndii leydi Dalmanuuta.^d

*Fii no Iisaa Tororaa Hollugol Maande
(Mat. 16.1-4)*

¹¹ Onsay *Fariisiyaabe ben ari, fuddii yed-dondirde e Iisaa. Be landii mo fii ndarndagol mo, yo o hollu be maande iwrunde ka kammu.

¹² Iisaa tayiti foofaango tiidungo, o wi'i: «Ko fii hondun nguu jamaanu landorta maande? Ka haqiiqa mi andinii on, nguu jamaanu jonnetaae maande.»

¹³ Onsay o acci be don, o bakii kadi e laana fii lumbugol gada.

^d **8:10** 8.10 «Dalmanuuta» no wi'ee kadi «Magaduuna».

Fii <Lewen> Fariisiyaabe ben e mo Heroodu Lando on

(Mat. 16.5-12)

¹⁴ Laatii taalibaabe ben yejjiti yettorde bireedi, tawi ko bireediwal gootal pet be mari ka nder laana.

¹⁵ Iisaa yamiri be d'undoo, o wi'i: «Reenee fota e lewen Fariisiyaabe ben e lewen *Heroodu on.»

¹⁶ Taalibaabe ben wi'indiri: «Ko o wi'iri d'un, ko fii en maraa bireedi.»

¹⁷ Iisaa andi ko be wi'i kon, o wi'i be: «Ko fii hondun wi'andon ko bay on maraa bireedi? E on andaali, e on faamaali kadi? E hara berde mon den sattii?»

¹⁸ Hidon jogii gite, e hara on yi'ataa? Hidon mari noppi, e hara on nanataa?

¹⁹ Fewndo mi tayiti bireediije den jowi fii yimbe ben guluuje njowo, e on anditaali ko debeeje jelu heewude tew kunte bireedi artirnodon?»

Be jaabii mo: «Ko de sappoo e didi.»

²⁰ «Bay kadi mi tayitii bireediije den jeedifi fii yimbe ben guluuje nayo, ko debeeje jelu tew kunte bireedi artirnodon?»

Be jaabii: «Ko de jeedifi.»

²¹ O wi'i be kadi: «Hara on faamaali haa jooni?»

Fii no Iisaa Wuntiniri Bundo goo Bayti-Sa'iida

²² Bawto d'un be yahi Bayti-Sa'iida. Be addani mo bundo, be jeeji mo yo o meemu mo fii yo o sellin mo.

²³ Onsay o jogii jungo bundo on, o nabi mo ka baawo hodfo. O wadi tuuta ka gite on, o *fawi

juude makko den e hoore makko, o landii mo, o wi'i: «Hida yi'ude godfun?»

²⁴ O banti gite den, o wi'i: «Midfo haccaade yimbe, kono midfo yiirude be wa ledde wonde yahude.»

²⁵ Iisaa waditi kadi juude den ka gite makko. Bundo on ndaari tenyini, o ndikki, o yi'i fow ko laabi.

²⁶ Onsay Iisaa immintini mo yo o hootu ka makko e hoore himo wi'a: «Wota a naatu ka hodo.»

Fii Qirritande Petruusu nden

(Mat. 16.13-20; Luk. 9.18-21)

²⁷ Nde Iisaa naatunoo e kodooli Seezariiya-Filiipu din, o landii taalibaabe makko ben ngal landal dfoo, o wi'i: «E wi'i yimbe ben, ko hombo woni lan min?»

²⁸ Be jaabii mo: «Wobbe no wi'a ko onon woni Yaayaa lootaynoodo on, wobbe kadi no wi'a ko onon woni liliya, wobbe goo kadi no wi'a ko on goddo goo e annabaabe ben.»

²⁹ O landii be kadi, o wi'i: «Onon non wi'udon ko hombo woni lan min?»

Petruusu jaabii mo, wi'i: «Ko onon woni *Almasiihu on!»

³⁰ Iisaa yamiri be, tentini, wota be wowlan hay gooto ko hombo woni mo.

Fii Tampereji Iisaa din e Artugol makko ngol

(Mat. 16.21-28; Luk. 9.22-27)

³¹ Onsay o fudfii be jannude wonde bee *Bii-Aaden on tampa fota, awa kadi mawbe ben e hoorebe *yottinoobe sadaka ben haa nabani

jannooḅe fii Sariya on wikkoyto mo, o waree, o immintinoyee ka jalaande tammere.

³² Tawi ko no laabiri o yewtata ḁii piiji. Petruusu pottini mo sera, o woni mo e felugol.

³³ Kono Iisaa yeyyitii, o ndaari taalibaabe makko ben, o feli Petruusu, o wi'i mo: «Yilto ḁaawo an, yo Ibuliisa, ko fii miijooji maa ḁin hinaa ḁi Alla, kono ko ḁi yimbe ben!»

³⁴ Onsay o noddi jamaa on e taalibaabe makko ben, o wi'i ḁe: «Kala faalaado jukkude lan, yo o hayfintino, o yetta *leggal makko altindiraangal ngal,^d o jokkammi.

³⁵ Kala faalaado dandude ngurndan mun, ḁan hayriray mo, kono kala non mo ngurndan mun hayriraa sabu an min e Kibaaru Moyyo on, haray ontigi dandoyay ḁan.

³⁶ E ko nafa hondun woodani nedḁo hebugol aduna on fow, hayra wonkii mun kin?

³⁷ Maa ko hondun nedḁo ittata fii sottugol wonkii mun kin?

³⁸ Awa kadi, kala hersirdo lan, hersiri konguḁi an ḁin e hakkunde oo jamaa jinoowo waḁa junuubi, Bii-Aaden on kadi hersiroyay mo tuma o ardoyi e mangural Ben makko ngal wondude e malaa'ikaabe laabuḁe ben.»

9

¹ O wi'i ḁe kadi: «Ka haqiiqa mi andinii on, no woodi wobbe e mon onon wonḁe ḁoo ben, ḁe maayataa ado ḁe yi'ude *laamu Alla ngun no ardi e doole.»

^d **8:34** 8.34 «Yettugol leggal mun altindiraangal ngal» ko hebi-lagol jokkugol Iisaa haa maaya.

*Fii Waylannde Mbaadi Iisaa ndin
(Mat. 17.1-13; Luk. 9.28-36)*

² Balde jeegoo bawto dɔn, Iisaa yetti Petruusu e Yaaquuba e Yuuhanna, o nabi be kambe tun e hoore fello toowungo. Mbaadi makko ndin waylii yeeso maɓɓe,

³ conci makko dɔn jalbi. Hakkee ko dɔi rawni alaa wuppoowo e hoore ndii leydi labbiniroowo non.

⁴ Iiliya e Muusaa feerani be, be woni e yewtidugol e makko kanko Iisaa.

⁵ Onsay Petruusu yetti haala kan, o wi'i Iisaa: «Karamoko'en, no moyyi ka wonen dɔo. Dar-nen togooji tati, onon wonndu, Muusaa wonndu, Iiliya kadi wonndu.»

⁶ (Tawi kanko Petruusu o andaa ko o woni wowlude, ko fii hari kambe tato kulol heewii e maɓɓe.)

⁷ Tun duulere ari buumi be. Onsay hawa yalti ka duulere, wi'i: «Oo dɔo ko Bidɔo an yidaado. Heditee mo!»

⁸ Tun taalibaabe ben ndaari binde dɔn, be yi'itaali hay gooto, si hinaa kambe tun e Iisaa.

⁹ E nder ko be tippotoo kon ka fello, Iisaa yamiri be wota be wowlan hay gooto ko be yi'i kon, haa nde *Bii-Aaden on immintinaa e hakkunde maybe ben woo.

¹⁰ Be maanditii ngol kongol e nder yed-dondirgol hakkunde maɓɓe, hibe wi'a: «Ko hondun woni immitagol e hakkunde maybe ben?»

¹¹ Onsay taalibaabe ben landii mo, be wi'i: «Ko fii hondun jannoobe fii Sariya on ben wi'anta wonde ko Iiliya haani arude taho?»

12 O jaabii be, o wi'i: «Ko goonga Iliiya aray taho, wattitoo fow. Ko hondun windii fii Bii-Aaden on? Hinaa o tampay fota, o wikkee?»

13 Kono mi andinii on Iliiya ariino, kono be wadiri mo no be faaliraa non, wano windori fii makko non.»

*Fii no Iisaa Selliniri Jinnaado goo
(Mat. 17.14-21; Luk. 9.37-43)*

14 Bay be hewtitii takko taalibaabe ben, be yi'i jamaa duudufudo e jannoobe fii Sariya on takko mabbe no yeddondira e mabbe.

15 No jamaa on yiirunoo Iisaa, be njaldi fota, be dogi fii hiwroyagol mo.

16 Kanko Iisaa o landii be, o wi'i: «Ko e hoore hondun wondon yeddondirde e mabbe?»

17 Onsay gorko goo e nder jamaa on jaabii mo wi'i: «Karamoko'en, mi addanii on oo bidfo an gorko, mo jinnawii mbobindinayngii nangi.

18 Tuma ngii nangi mo woo, ngii libay mo ka leydi, o yaltina ngurda, o natindira piye den, o yooru ken. Mi torike taalibaabe mon ben radagol ngii jinnawii, kono be waawaali.»

19 Iisaa jaabii be, wi'i: «Onon ko on jamaanu ngu gomdinaa. Ko haa honde tuma mi wondata e mon? E ko haa honde tuma mi mupnantoo on? Addanee lan mo doo.»

20 Onsay be addani mo mo. No paykun kun yiirunoo Iisaa, jinnawii ngin iirini kun, kun yani ka leydi, kun woni e tallagol, yaltina ngurda.

21 Onsay Iisaa landii ben paykun kun: «Ko gila honde tuma dun hewtitii kun?»

Ben makkun jaabii: «Ko gila e booboyaagal makko.

22 Awa kadi soono woo jinnawii ngin bugoto kun ka yiite e ka ndiyan fii mulugol kun. Kono si tawii hidon waawi godfun, yurmee men, wallon men!»

23 Iisaa kadi wi'i mo: «Wi'udfaa si mido waawi! Fow no newanii gomdindo!»

24 Tun ben paykun kun ewnii, wi'i: «Mido gomdini! Kono wallitee lan ko fii gomdinal an ngal no ṛakkanimmi!»

25 Bay Iisaa yi'ii jamaa on no dogaa, ara e mabbe, onsay o toṅani jinnawii ngin, o wi'i: «Ko an, yo jinnawii mbobindinayngii, mi wi'ii ma yo a yaltu e makko, wota a naatitu e makko hande kadi!»

26 Onsay ngii haaci, e hoore iiringol kun ko tiidi, ngii yalti e makkun. Paykun kun wa'i wa maykun, haa duudube wi'i: «Kun maayii!»

27 Kono Iisaa jogii kun, immini, kun darii.

28 Bay wonii Iisaa naatii ka suudu, taalibaabe makko ben landii mo e gundoo, be wi'i: «Ko fii hondun menen men waawaali rafaade ngii jinnawii?»

29 O wi'i be: «Sifa ngii jinnawii, ko toragol Alla tun waawata ngii yaltinde.»

30 Onsay be iwi don, be tayitoyi Jaliilu. Tawi Iisaa faalaaka andee ko honto o woni,

31 ko fii hari himo jannude taalibaabe makko ben, o wi'a be: «Bii-Aaden on wattete e juude yimbe ben, be wara mo. Balde tati bawto maygol makko, o immitoo.»

32 Kono hari taalibaabe ben alaa faamude din kongudi, awa kadi be huli landitagol mo fi.

*Fii Burfo Teddude on e Hakkunde Mabbe
(Mat. 18.1-5; Luk. 9.46-48)*

³³ Onsay be hewti Kafernahuum. Bay be naatii ka suudu, Iisaa landii be, wi'i: «Ko e hoore hondun wonnodon yeddondirde ka laawol?»

³⁴ Kono be deyyi, ko fii hari ka laawol be yewtidii fii andugol ko hombo furi teddude.

³⁵ Onsay kanko Iisaa o joodfii, o noddi sappoo e didoobe ben, o wi'i be: «Mo no faalaa wonude arano, o wonay sakkitoro e di fow, kurkaadu fow.»

³⁶ Onsay o yetti paykun, o jodfdini kun hakkunde mabbe. Bay o hirbike kun, o wi'i be:

³⁷ «Kala jabufo paykun tosokun e innde an, haray ko min tigi o jabi. Awa-le kala jabufo lan, haray hinaa min tigi o jabi, kono ko Nulufo lan on.»

³⁸ Onsay Yuuhanna wi'i mo: «Karamoko'en, men yi'ii godfo no radoo jinnaaji e innde mo'on. Men tojani mo dun bay o wondaa e amen fii jokkugol on.»

³⁹ Kono Iisaa wi'i: «Wota on tojan mo dun. Ko fii hay gooto waawataa wafude kaawake moyyo e innde an, yiltoo kisan sawto dun, wowlammi ko boni.

⁴⁰ Ko fii kala mo wonaa gapo men, haray ko gido men.

⁴¹ Awa kadi, kala okkordfo on ndiyan yaretedfan e innde an min, fii ko on be *Almasiihu on, ka haqiiqa mi andinii on o fadataa mbarjaari makko ndin few.

⁴² «Kono on mo woni sabu feggingol gokkun e koy paykoy gomdinkoy lan, haray ko furi

mo moyyande ko kolmbireede tuntere hayre, o bugee ka baharu.

⁴³⁻⁴⁴ Si tawii jungo maa ngon wonay sabu haa feggodaa, haray tayu ngo. Ko fii no buru-maa moyyande ka naataa ka ngurndan, hara ko a taya-jungoojo, edii a jogaade juude dīdī yahaa ka jahannama, ka yiite nge dāanotaako.

⁴⁵⁻⁴⁶ Si tawii-le koyngal maa ngal wonay sabu haa feggodaa, haray tayu ngal. Ko fii no buru-maa moyyande ka naataa ka ngurndan, hara ko a taya-koyngaljo, edii a jogaade koyde dīdī, bugedaa ka jahannama.

⁴⁷ Si tawii-le yiitere maa nden wonay sabu haa feggodaa, haray awu nde. Ko fii no buru-maa moyyande ka naataa ka *laamateeri Alla hara ko mo a yiitere wootere, edii a jogaade gite dīdī, bugedaa ka jahannama

⁴⁸ ka gildī mabbe dīn maayataa don e ka yiite ngen dāanotaako don.

⁴⁹ «Ko fii kala neddo lensinirte yiite.

⁵⁰ Landan ko huunde moyyere, kono si dakamme majjan on iwii, haray ko honno dakamme majjan on wattirtee? Wadee landan e mon onon tigi, wondon e hoore buttu.»

10

Fii Sertigal Yettindirbe

(Mat. 19.1-12; Luk. 16.18)

¹ Onsay Iisaa iwi don, o ari ka seraaji diiwal Yahuuda gada Yurdayniwol, jamaa on moobii kadi takko makko. Wano o woowiri non, o woni e jannugol be kadi.

² Onsay *Fariisiyaaɓe goo ɓadii mo fii ndarndagol mo, ɓe wi'i: «E hara no daganii godɗo accitugol ɓeyngu mun?»

³ O jaabii ɓe, o wi'i: «Ko hondun Muusaa yamiri on?»

⁴ Fariisiyaaɓe ɓen wi'i: «Muusaa no newnani ontigi wadangol ɓeyngu mun kaydi sertigal, accita mo.»

⁵ Iisaa kadi wi'i ɓe: «Ko sabu cattal mon ɓernde ngal wadi si Muusaa windani on nden yamiroore.

⁶ Kono ka fudɗoode, Alla tagii ɓe, o wadi ɓe gorko e debbo.

⁷ <Ko ɗun wadi si gorko selay ɓen mun e yumma mun,
humoo e ɓeyngu mun,

⁸ onsay kambe ɗiɗo ɓe wona gooto.»^e
Dun haray hinaa ɓe ɗiɗo hande kadi, kono ko gooto.

⁹ Awa wota godɗo sendindir ko Alla hawtindiri kon.»

¹⁰ Bay wonii ɓe naatoyii ka suudu, taalibaabe ɓen landii mo kadi fii ɗun.

¹¹ O jaabii ɓe, o wi'i: «Kala accitudo ɓeyngu mun, yetti godɗo goo, haray ontigi jeenii e telenma makko.

¹² Si debbo kadi seedii e moodi mun, yettoyaama ka godɗo, haray on debbo kadi jeenii.»

*Fii no Iisaa Du'orani Paykoy koy
(Mat. 19.13-15; Luk. 18.15-17)*

^e **10:8** 10.8 Fud. 2.24

¹³ Onsay yimbe ben addani mo paykoy fii yo o meemu koy, kono taalibaabe ben tonjani ben.

¹⁴ Bay wonii Iisaa yi'ii d'un, o tikki, o wi'i: «Accee paykoy koy ara e an, wota on haɗu koy, ko fii *laamu Alla ngun ko sifa makkoy wonani.

¹⁵ Ka haqiiqa mi andinii on, kala mo jabiraali laamu Alla ngun wa paykun, haray o naatataa ton few.»

¹⁶ Bawto d'un o hirbii paykoy koy, o *fawi juude makko ɗen e makkoy, o du'anii koy.

Fii Hooreejo Alduɗo on

(Mat. 19.16-30; Luk. 18.18-30)

¹⁷ Bay wonii Iisaa fokkitii, onsay godɗo dogi, ari, jiccii yeeso makko. O landii mo, o wi'i: «Karamokoojo moyyo, hara ko hondun mi haani waɗude fii yo mi heboy *ngurndan poomayankejan ɗan?»

¹⁸ Onsay Iisaa jaabii mo, wi'i: «Ko fii hondun wi'irtaa mi moyyo? Hay gooto moyyaa si hinaa Alla Bajjo on.

¹⁹ Hiɗa andi yamirooje ɗen: ɗun ko wota a ittu hoore, wota a jeenu, wota a wujju, wota a seedito fenaande, wota a janfo hay gooto, teddinaa kadi yumma maa e ben maa.»^f

²⁰ O jaabii, o wi'i: «Karamoko'en, mido waɗude ɗun fow gila e cukankaaku an.»

²¹ Bay Iisaa ndaaririi mo giggol, o wi'i mo: «No ɗakkan-maa fahin huunde wootere: yahu yeeyitaa kala ko jeyɗaa, okkaa miskinbe ben, ɗun wonanoyte keyee ka kammuuli, onsay araa jokkaa mi.»

^f 10:19 10.19 Egg. 20.12-16

²² Bay on nanii dīn konguđi, o jirbinii, o yahi himo aani, ko fii hari himo alđi fota.

Fii Accuđe ko Jeyi kon fow, Jokki Iisaa

²³ Onsay kanko Iisaa o wi'i taalibaabe makko ben: «Emba no sattani jom jawle en ka ƒe naata ka laamu Alla.»

²⁴ Taalibaabe ƒen ŋalđi fii dīn yewtereeji. Kanko Iisaa o fillitii kadi, o wi'i ƒe: «Fayƒe an, emba naatugol ka laamu Alla no satti.

²⁵ No ƒuri weebande ngelooba ka mba rewa e wuddere meselal edii ka jom jawle en naata ka laamu Alla.»

²⁶ Taalibaabe ƒen ƒurti ŋalđude kadi, ƒe woni e wi'indirgol: «E hara ko hombo dandoytee?»

²⁷ Iisaa ndaari ƒe, wi'i: «Dun waawantaako nedƒanke, kono Alla kan wonaa non, kala huunde no waawanoo mo.»

²⁸ Onsay Petruusu wi'i mo: «Awa e hino, men accii ko men jeyi kon fow, men jokkii on.»

²⁹ Iisaa jaabii, o wi'i: «Ka haqiiqa mi andinii on, kala accuđo suudu mun ndun e musibbe mun ƒen e bandiraabe mun ƒen e yumma mun e ben mun e ƒibbe mun ƒen e gese mun ƒen sabu innde an nden e Kibaaru Moyyo on,

³⁰ o heboyay ko ƒuri ƒun laabi teemedere: cuuđi e musibbe e bandiraabe e neeniraabe e ƒibbe e gese e cukkeede ka aduna ƒoo. Ka aduna aroyoowo o heboyay ngurndan poomayankejan.

³¹ Kono wonbe yeeso buy wontiroyay ƒaawo, ƒaawooƒe ƒen wontiroya yeeso.»

*Fii ko Saatii Heboyde Iisaa kon
(Mat. 20.17-19; Luk. 18.31-34)*

³² Nde tawnoo hibe ka laawol fii yahugol Yerusalaam, Iisaa wonti yeeso mabbe, taalibaabe ben ṅaldi, jokkunoobe ben kadi huli. Iisaa pottini sappoo e diḍoobe ben sera, o woni be e yewtugol ko heḅoyta mo kon.

³³ O wi'i be: «Awa hiden yahude Yerusalaam. Bii-Aaden* on wattete e juude hooreebe yottinoobe sadaka ben e jannoobe fii Sariya on ben, be happana mo wareede, be watta mo e juude be wonaa Yahuudiyanke ben,

³⁴ ben jala mo, be tutta e hoore makko, be focca mo, onsay be wara mo. Balde tati bawto ḍun o immitoo.»

*Fii ko Yaaquuba e Yuuhanna Torii Iisaa kon
(Mat. 20.20-28; Luk. 22.25-27)*

³⁵ Onsay Yaaquuba e Yuuhanna, ḍun ko biḅbe Zabadii ben, badii Iisaa, be wi'i mo: «Karamoko'en meḍen faalaa yo on waḍan men ko men torotoo on kon.»

³⁶ O wi'i be: «Ko hondun faaladon yo mi waḍan on?»

³⁷ Be wi'i mo: «Ko yo on newnan men jooḍoyagol ka laamu mon darjinngu, godḍo e amen wonira ka paamo mon, oya on ka nano mon.»

³⁸ Kono Iisaa wi'i be: «On andaa ko wondon lan toraade. E hara on waaway yarirde jardukun tampere kun mi yarirta kun, maa looteede lootande tampere nde mi lootoytee nden?»

³⁹ Be jaabii: «Men waaway.»

Iisaa wi'i be kadi: «Ko goonga on yariray jardukun kun mi yarirta kun, e on lootete lootande tampere nde mi lootoytee nden.

40 Kono fii joodoyagol ka jaamo an maa ka nano an, hinaa min yedata d̄un: d̄on no yedaa be fii mun ebbanaa ben.»

41 Bay beya taalibaabe sappo nanii d̄un, be fuddii seytinande Yaaquuba e Yuuhanna.

42 Onsay Iisaa noddi be, o wi'i: «Hid̄on andi bee be jogitorden wa hooreebe diya leyyi no laamori di doole, awa kadi lambe mabbe ben no feyyintini laamu ngun e hoore mabbe.

43 Kono onon, wota on wa'u wa ben. Kala faalaado wonde tedduo e hakkunde mon, yo wonu kurkaadu mon.

44 Awa kadi kala faalaado wonde yeesoojo e hakkunde mon, yo wonu maccudo fow,

45 ko fii Bii-Aaden on ardaali fii kurkanegol, kono ko fii kurkanagol, okkitira ngurndan mun dan fii cottudi duudube.»

*Fii no Iisaa Wuntiniri Bundo Yeerikoo
(Mat. 20.29-34; Luk. 18.35-43)*

46 Onsay be hewti Yeerikoo. Bay wonii kanko Iisaa e taalibaabe makko ben e jamaa duududo on be yaltii d̄on, tawi bundo torotoodo no wi'ee Bartimaawu, on ko bid̄do oo wi'etedo Timaawu, no joodii ka sera laawol.

47 O nani wonde ko Iisaa oo jeyaado Naasirata woni feyyude. Onsay o woni e ewnagol, wi'a: «Ko an yo Iisaa, bii Daawuuda, yurminan!»

48 Duudube feli mo fii yo o fanku, kono o burti ewnaade, wi'a: «Ko an yo bii Daawuuda, yurminan!»

49 Onsay Iisaa dartii, o wi'i: «Noddee mo!»

Be noddi bundo on, e hoore hibe wi'a mo: «Wakkilo, immodaa, himo noddude ma!»

⁵⁰ Bundo on kadi bugii dolokke mun on, immii tinna, o ari e Iisaa.

⁵¹ Onsay Iisaa jaabii mo, wi'i: «Ko hondun faaladaa yo mi wadane?»

Kanko bundo on o wi'i mo: «Karamoko'en, ko yo mi hettu giide an den.»

⁵² Iisaa wi'i mo kadi: «Yahu, gomdinal maa ngal hisinii ma.» Don kisan o wunti, o woni e jokkugol Iisaa e yaadu ndun.

11

Fii Naatugol Iisaa Yerusalaam

(Mat. 21.1-11; Luk. 19.28-40; Yhn. 12.12-19)

¹ Bay wonii be badike Yerusalaam haa be hewtii Bayti-Faazii e *Betanii, dun ko takko Fello *Zaytuuni ngon, kanko Iisaa o nuli taalibaabe makko dido,

² o wi'i be: «Yahee e ngoo hodo wongo yeeso mon doo. No naatirdon e maggo on taway don mbabun kun godfo wadfaaki haa hande no humii don. Hunton kun, addon.

³ Si godfo aru on e landaade: <Ko hondun wadanton dun?>, on wi'ay mo: <Ko haaju Koohoojo on yani e makkun. O artiray kun ko neebaa.> »

⁴ Onsay be yahi, be tawi mbabun no humii ka yaasi e binde dambugal ka fatal, be hunti kun.

⁵ Wobbe e wonnoobe don ben wi'i be: «Ko hondun wadi si hidon huntude mbabun kun?»

⁶ Be jaabori no Iisaa wiirunoo be non. Onsay be acci be yahi.

⁷ Be addani Iisaa mbabun kun. Be ndadfani mo concii mabbe din e hoore makkun. Iisaa joodii e hoore makkun.

⁸ Yimbe buy ndadɗani mo conci mun ɗin ka laawol, wofɓe caldi ɗi ɓe saltii ka buruure ɗin.

⁹ Tawi hikkornoofe yeeso makko ɓen e iwtirnoofe ɓaawo ɓen no ewnaade wi'a:
«*Hosannaa!

Yo barki wonan oo wondo arude e innde Joomiraado on!

¹⁰ Barki wonanii nguu laamu wongu arude, ɗun ko nguu laamu ɓen men Daawuuda!

Darja ɓurɗo toowude wonanii ma!»g

¹¹ Bay Iisaa naatii Yerusalaam, o yahi ka *juulirde mawnde, o taskii fow. Nde tawnoo nibɓii, o yahi Betanii kanko e sappoo e ɗiɗoofe ɓen.

Fii no Iisaa Hudiri Yibbehi
(Mat. 21.18-19)

¹² Bimbi nden pande, ko ɓe yaltata Betanii, kanko Iisaa o weelaa.

¹³ O haynii yibbehi maruki haako ka wofɗitii. O yahi ndaarugol si o taway ton godɗun. Bay o ɓadike o tawi ko haako tun, ko fii hari hinaa dabbunde yibbe.

¹⁴ Onsay o wi'i ki: «Wota godɗo naamitu hande kadi ɓiɓɓe maa ɓen.» Taalibaabe makko ɓen nani ko o wi'i kon.

Fii no Iisaa Raɗori Yeeyooɓe ɓen ka Juulirde Mawnde

(Mat. 21.12-17; Luk. 19.45-48; Yhn. 2.13-16)

¹⁵ Bay ɓe hewtii Yerusalaam, Iisaa naatiri ka dingiral juulirde mawnde, o woni e raɗagol yeeyaynoofe ɓen e soodaynoofe ɓen ka juulirde. O wayliti taabe waɗaynoofe sensa-sensita ɓen e julle yeeyaynoofe gabooji ɓen.

¹⁶ Tawi o jabataa hay gooto nabora godɗun ka nder dingiral juulirde,

¹⁷ e hoore himo jannaynoo ɓe, wi'a: «Hinaa no windii: <Suudu an ndun innoyte suudu torordu ndu leyyi ɗin fow torotoo Alla e mun?»^h Kono onon on wattii ndu fammeere wuyɓe!»ⁱ

¹⁸ Kono ɓay hooreɓe *yottinooɓe sadaka ɓen e jannoɓe fii Sariya on nanii ɗun, ɓe woni e ɗaɓɓugol feere no ɓe sahinbinira mo. Kono tawi hibe huli mo, ko fii hari jamaa on fow no ɗaldidi e ko o jannata kon.

¹⁹ Bay niɓɓii, Iisaa e taalibaabe mun ɓen yalti ka saare.

Jannde fii Yibbehi kin
(Mat. 21.20-22)

²⁰ Wa ko ɓe feyyata bimbi, taalibaabe ɓen yi'i kiya yibbehi no yoori haa ka ɗaɗi.

²¹ Onsai Petruusu anditi ko feyyi kon. O wi'i Iisaa: «Karamoko'en, ndaaree! Yibbehi ki hudunodon kin yoorii!»

²² Iisaa yetti haala kan, wi'i ɓe: «Gomɗinee Alla!

²³ Ko fii, ka haqiiqa mi andinii on, si godɗo wi'u ngoo fello yo ngo ɓoro ɗoo, ngo yaha ka baharu, hara o sikkitaaki ka ɓernde makko, hara himo gomɗini ko o wi'i kon waɗay, ɗun waɗante mo.

²⁴ Ko ɗun waɗi si mi wi'ay on, kala ko landidon e nder toragol Alla, hoolee on hendike ɗun, ɗun waɗante on.

^h **11:17** 11.17a Isa. 56.7 ⁱ **11:17** 11.17b Yer. 7.11

²⁵ Nde hidon toroo Alla, hara hidon seytinani godfo, yaafee mo, fii no Ben mon Wondo ka kammu on yaaforana on onon kadi bonnereoji mon d̄in.

²⁶ Kono si on yaafanaaki be, haray Ben mon Wondo ka kammu on kapun kadi yaafantaako on bonnereoji mon d̄in.»

Lande fii Bawgal Iisaa ngal
(*Mat. 21.23-27; Luk. 20.1-8*)

²⁷ Be yilitii kadi Yerusalaam. E nder ko Iisaa jindata kon ka nder juulirde mawnde, hooreebe yottinoobe sadaka ben e jannoobe fii Sariya on wondude e mawbe ben ari e makko.

²⁸ Be wi'i mo: «Ko e ley kongol hombo wondaawadude d̄un e ko e ley kongol hombo wondaawadude fii ko wondaawadude koo?»

²⁹ Iisaa jaabii be, wi'i: «Min kadi mi landoto on huunde wootere. Si on jaabike lan, onsay mi yeetoto on ko e ley kongol hombo mi woni wadirde d̄un.

³⁰ E hara lootugol ko Yaayaa lootaynoo yimbe ben kon, ko honto iwri: ko ka arsi, kaa ko e neddanke? Jaabee lan.»

³¹ Kono be wi'indiri: «Si en jaabike mo ko ka arsi iwri, o wi'ay en ko hondun hadunoo gomdinen mo?

³² Si en jaabike mo-le ko e neddanke d̄un iwri.» (E hin-le hibe huli jamaa on, ko fii fow no jogori Yaayaa wa annabaajo tigi.)

³³ Onsay be jaabii Iisaa: «Men andaa.»

Kanko kadi o wi'i be: «Min kadi mi wowlantaa on ko e ley kongol hombo mi woni wadirde d̄un.»

12

Misal Yettaangal e Halfnaabe Tutateeri Wiiju

(Mat. 21.33-46; Luk. 20.9-19)

¹ Bawto d'un Iisaa woni kadi yewtirgol be mise, o wi'i be: «Godfo tutuno *wiiju, o howi tutateeri ndin, o jasi ngayka fii ka wiiju on oyyee, o wadi bente ka reenoowo on wona, o halfini ndi remooɓe wiiju ben, o yahi safaari.

² Bay saa'i sopitugol wiiju on hewtii, o immini kurkaadu makko haa e remooɓe wiiju ben fii yo ben jonnann mo fiɓɓe wiiju gebal makko ngal.

³ Kono ben hendii mo piyi, be immintini mo juude mehe.

⁴ O immini kurkaadu makko goo kadi, be piyi ondon kadi e hoore, be hersini.

⁵ O immini kadi tammo, be wari on. E duudufe be o imminnoo piyaa, wobbe waraa.

⁶ «Tawi ko bidfo makko yidaado on tun o luttirnoo. Ka sakkitorun o immini mo haa e mabbe, himo wi'a: <Be teddinay bidfo an on.>

⁷ «Kono kambe remooɓe wiiju ben be haldi: <Bay ko oo woni ronoowo on, waren mo, d'un ndondi ndin wontanay en!>

⁸ Onsay be nangi mo, be wari, be bugii ka baawo tutateeri wiiju.»

⁹ Iisaa wi'i kadi: «Jooni non, hara ko hondun jom ndin tutateeri wiiju wadata ben? On aray, re'a ben remooɓe wiiju, o jonna tutateeri ndin wobbe goo.»

¹⁰ Onsay Iisaa wi'i be kadi: «E hara on jangaali ko bindi d'in wi'i kon? Ko fii hidfi wi'i wonde: <Hayre nde mahoobe ben hawkunoo nden

wontii hittunde ka soḅḅundu.

¹¹ Dun ko e Joomiraado on iwri,

ḍun no hawnii e gite men!› »j

¹² Bay be faamii wonde ko fii mabbe Iisaa waḍani ngal misal, be woni e ḍaḅḅugol feere no be nangira mo, kono hari hiḅe huli jamaa on. Onsay be acci mo ḍon, be yahi.

Fii no Iisaa Ndarndoraa fii Yobugol Sagalle

(Mat. 22.15-22; Luk. 20.20-26)

¹³ Onsay be immini e Iisaa *Fariisiyaabe goo e yimbe Heroodu goo fii ko nangira mo konguḍi makko ḍin.

¹⁴ Ben ari, wi'i mo: «Karamoko'en meḍen andi ko on nundube, awa kadi on denyotaako hay gooto, ko fii on burdindinaa yimbe ben, hiḍon jannirde laawol Alla ngol goonga. E hara no haani ka men yoba lando mawḍo Roomu on sagalle, kaa haanaa? Meḍen haani yobude kaa men haanaa yobude?»

¹⁵ Nde tawnoo Iisaa no andi faasiqiyaagal mabbe ngal, o jaabii be, o wi'i: «Ko fii hondun ndarndorton mi? Addanee lan *dinaruuru, mi ndaara.»

¹⁶ Be addi wooturu. Iisaa landii be wi'i: «Ko nandolla hombo e bindi hombo woni e mayru?»

Be jaabii: «Ko lando mawḍo Roomu on.»

¹⁷ Onsay o wi'i be: «Jonnitee lando mawḍo Roomu on ko makko kon, jonniton Alla kadi ko mun kon.» Be naḍi e makko.

Fii Sadduusiyaabe ben e Ummutal ngal

(Mat. 22.23-33; Luk. 20.27-40)

18 Sadduusiyaabe*, wi'ube wonde ummutal alaa ben, ari landii Iisaa, be wi'i mo:

19 «Karamoko'en, e hino ko Muusaa wi'i men kon: Si godfo maayii accii beyngu e baawo bidfo, haray mijniraawo on mayfo no haani yettude on keynguujoo mo o acci fii no o hebirana on kotiraawo makko jurriya.

20 Tawa non ben biɓbe ko be njeedifo. Arano on jombii, maayii, accaali jurriya.

21 Dimmo on kadi yettii on keynguujoo, maayii, accaali jurriya. Tammo on kadi wano non.

22 Tawii hay gooto e ben njeedifo accaali jurriya. Bay feyyii e maɓbe be fow, debbo on kadi maayii.

23 Bay hari ben njeedifoo non resii on debbo, ko hombo e ben on debbo wontanoyta ka ummutal?»

24 Iisaa jaabii be, wi'i: «E hino ko wafi kon si hidon e nder palji, ko fii on alaa faamude bindi diin, on alaa faamude kadi bawgal Alla ngal.

25 Ko fii ka ummutal, worbe ben resataa, rewbe ben kadi resetaake, kono be wa'ay wa malaa'ikaabe ben ka kammuuli.

26 E on jangaali ka deftere Muusaa fii maybe ben kan e ummutal maɓbe ngal, ko Alla daalani mo kon ka binde pitahun, wonde: «Ko min woni Alla Ibraahiima e Alla Issaaqa e Alla Yaaquuba?»^k

27 Awa Alla wonaa Alla maybe ben kono ko o Alla wurbe ben. Awa on faljii few!»

^k 12:26 12.26 Egg. 3.6

Fii Yamirooje Burde Mawnude den
(Mat. 22.34-40; Luk. 10.25-28)

²⁸ Godfo e jannoobe fii Sariya on ben, bay nanii ko be yewtidi kon, o ndaarii kadi o tawii Iisaa jaaborii no moyyiri, o badii, o landii mo: «E nder yamirooje den fow ko hondun adii?»

²⁹ Iisaa jaabii, wi'i: «E hino ko adii kon: <Heditee yo *Banii-Isra'iila'en, Alla Joomiraado men on ko Joomiraado gooto,

³⁰ awa kadi yo a yidir Alla Joomiraado maa on bernde maa nden fow e wonkii maa kin fow e hakkil maa kin fow e doole maa den fow.>^m

³¹ E hino ko hikki don kon: <Yo a yidir jokondo maa on wano yidirdaa hoore maa non. Yamirooje goo burde dee mawnude alaa.> »ⁿ

³² On jannoowo fii Sariya on wi'i mo: «Moyyii, yo karamoko'en, on wowlii goonga wi'ugol Alla ko Bajjo, godfo goo kadi alaa ko wonaa kanko,

³³ yidira mo bernde mun nden fow e hakkil mun kin fow e doole mun den fow, e yidirgol jokondo mun wa hoore mun, dun no furi sadakaaji sunneteedi din fow e diya sadakaaji fow.»

³⁴ Bay Iisaa ndaarii tawii o jaaborii hakkil, o wi'i mo: «A wodfondiraa e *laamu Alla ngun.» Bawto dun hay gooto suusaali mo landaade.

Fii Hakkunde Almasiihu on e Daawuuda
(Mat. 22.41-46; Luk. 20.41-44)

³⁵ Wa fewndo ko Iisaa jannata ka *juulirde mawnde, o wi'i: «Ko honno jannoobe fii Sariya

^m 12:30 12.30 Yap. 6.4-5 ⁿ 12:31 12.31 Lew. 19.18

on ben waawiri wi'ude wonde *Almasiihu on ko jurriya Daawuuda?

³⁶ E hin-le, immorde e *Ruuhu Seniifo on, Daawuuda tigi no wi'i:

◁Joomiraado on daalani Joomi an on:

Joodor ka sengo an jaamo,

haa mi wada aybe maa ben ka ley teppe maa.»¹

³⁷ «Daawuuda tigi wi'ii Almasiihu on ◁Joomi», haray ko honno non Almasiihu on woniri jurriya makko?»

Tawi jamaa duudufo no hedii mo e nder weltaare.

³⁸ O wi'i be e nder ko o waajotoo kon: «Reenee e bee jannoobe fii Sariya on, dun ko bee yidube jindidugol e dolokkaaji njani, yidi hiwreede ka fottirde,

³⁹ yidi saffawol aranol ngol ka juulirde, yidi ndadfulu arane den ka nafagol.

⁴⁰ Hibe jatta galleeji keynguube, hibe junna julde mabbe fii yiingo. Awa ben heboyay jaawooje burde sattude.»

Fii Sadaka mo Keynguujo on Itti on

(Luk. 21.1-4)

⁴¹ Onsay Iisaa joodii ka yeeso arkawal sadaka, o woni e ndaarugol wadaynoobe ton kaalisi ben. Aldube buy wadi ton kaalisi duudufo.

⁴² O yi'i kadi keynguujo baaso no liba ton tammahoy didoy, fotaykoy e peccun gootun si mbuudu feccaama nay.

⁴³ Onsay kanko Iisaa o noddi taalibaabe makko ben, o wi'i be: «Ka haqiiqa mi andinii on, ko oo

¹ **12:36** 12.36 Zab. 110.1

keynguujo baaso itti kon no furi ko beya fow itti kon wadi ka arkawal sadaka.

⁴⁴ Ko fii beya fow ko ko furtani dɔn kon be wadi, kono kanko keynguujo on e waasidude, ko ko o mari kon fow fii ko o wuurira o wadɔyi ton.»

13

Maandeeji fii Artoygol Iisaa Almasiihu on
(*Mat. 24.1-2; Luk. 21.5-6*)

¹ Wa fewndo ko Iisaa iwata ka *juulirde mawnde, godɔo e taalibaabe makko ben wi'i mo: «Karamoko'en, ndaaree kaaye labaade e darnoodi fotundi!»

² Iisaa jaabii mo, wi'i: «A yi'ii ndii darnoodi mawndi? Hay hayre e hoore hayre luttoytaa dɔo ko lancaaka.»

³ Onsay o jooɔoyii ka Fello *Zaytuuni yeeso juulirde nden. Onsay Petruusu e Yaaquuba e Yuuhanna e Andaraawu landii mo e gundoo,

⁴ be wi'i: «Yeeto men ko honde tuma dɔn wadɔyta, e ko hondɔn wonoyta maande laatagol dɔn fow?»

⁵ Onsay Iisaa wi'i be: «Reenee fii wota hay gooto faljin on,

⁶ ko fii buy aroyay baarora innde an nden, hara no wi'a ko kapun woni *Almasiihu on. Awa ben faljinoyay yimbe dɔuudube.

⁷ Awa kadi, nde nanoyɔn fii hareeji no wowlee woo, e haalaaji fii gereeji, haray wota on hulu, ko fii bee dɔn wada, kono hinaa dɔn wonata lannoode nden.

⁸ Hareeji kadi wadɔyay hakkunde leyyi dɔn. Laamateeriji dɔn kadi immondirana, dimbande

leydi wadira e nokkeeli goo, heegeegi kadi wada. Ko dɔn wonata fudfoode sattendeeji nanditaydi e muuseendi ɲata dɔn.

⁹ «Awa reenee hoore mon, ko fii be naboyay on ka ɲaawirdi, be foccoya on ka juulirde, nabedon ka yeesooɓe ben e ka lambe ben sabu an, fii ko wonana be seedee.

¹⁰ Kono ko adii kon bee Kibaaru Moyyo on feɲɲinanee leyyi dɔn fow.

¹¹ Kono tuma be nabi on fii wattugol on e joge, wota on jiboyo ko wi'on. Kono wowlee ko longinadon e on saa'i dɔn kon tigi. Ko fii haray hinaa onon woni wowlude, kono ko *Ruuhu Seniido on.

¹² Ko fii godɗo yettoyay musidɗo mun, watta mo e joge fii yo o ware, baabaajo kadi warra non bidɗo mun. Fayɓe ben kadi hawtanoyoo mawbe mun ben, be wona sabu haa be waree.

¹³ Fow aɲoyay on sabu innde an nden. Kono mo ɲaɲnike dɔn haa ka lannoode, o dandoyte.

¹⁴ «Nde yi'udon huunde harmunde caabinaynde nden daakike ka nde haanaa wonude dɔn woo,ɲ (haray yo jangoowo on faamu), onsay yo hodube ka diiwal Yahuuda ben dogir ka pelle.

¹⁵ On wondo ka fowtorde hoore suudu mun wota tippano godɗun ka nder suudu.

¹⁶ On wondo kadi ka ngesa wota yiltito fii yettugol dolokke mun on.

¹⁷ E nder dɛn balde dɔn, bone wonanay sowiibe ben e muyninayɓe ben.

¹⁸ Awa toree fii wota dɔn ardu ndungu.

ɲ **13:14** 13.14 Dan. 9.27, 11.31, 12.11

19 Ko fii satteende waday e den jalaade nde sifa mun wadaali haa hande, gila ka fuddoode aduna mo Alla tagi, e nde buri mun waditataa han kadi.

20 Si tawno Joomiraado on rabbindinaano den jalaade, hay gooto dadataano, kono o rabbindinay de sabu subaabe be o subii ben.

21 «Awa si goddo aru on e wi'oyde wonde: <Almasiihu on no doo!> maa <himo daa!>, wota on hoolo mo.

22 Ko fii waditiibe almasiihu e waditiibe annaba feenoyay, be wadoya maandeeji e kaawakeeji fii no be faljinira hay subaabe ben, si no gasaynoo.

23 Awa reenee, ko fii mi *hiitanike on fii dun fow.»

*Fii Ardu Bii-Aaden on, dun ko Iisaa
(Mat. 24.29-31; Luk. 21.25-28)*

24 «Kono e den jalaade, bawto nden satteende, <Naange ngen nibbitay, tawa lewru ndun jal-bataa,

25 koode den ka kammu kadi yana, ko tiidi kon ka kammu kadi dimboyoo.>P

26 «Ontuma non *Bii-Aaden on yi'oyte, no ara e duule, hara himo arda e bawgal mawngal e mangural.

27 Onsay o nuloya malaa'ikaabe makko ben, o mooba subaabe makko ben gila funnaange hebi hirnaange e gila nano hebi jaamo, gila ka leydi haa ka kattudi kammuuli.

²⁸ «Yo misal yibbehi kin wonan on gandal. Nde caldi makki on heccidiri, di wiliti, on andanay hoore mon wonde setto ngon badike.

²⁹ Ko wano non kadi, no yiirufon d̄ii piiji no wada woo, haray andee wonde *Bii-Aaden on badike ka dambugal.

³⁰ Ka haqiiqa mi andinii on, d̄fun fow wadafay ado guu jamaanu feyyude.

³¹ Kammu ngun e leydi ndin feyyay, kono min kongudi an d̄in feyyataa.

³² «Kono hay gooto andaa fii nden palaande e on saa'i, hinaa hay malaa'ikaabe ben ka kammuuli, hinaa hay Bid̄do on, kono ko Baabaajo on tun andi fii nden palaande e on saa'i.

³³ Awa reenee, wattanon yiila! Ko fii on andaa nde on saa'i wonata.

³⁴ Dun no wa'i wa ned̄do wondo yahude safaari, acca suudu mun, o halfina mo kala e kurkaaduube makko ben golle mun, o yamira wondo ka dambugal on aynugol.

³⁵ Awa, wattanee yiila, ko fii on andaa nde jom suudu ndun artata, si ko kiikiide, maa si ko tumbere jemma, maa si ko nde ndonto no yogga, maa si ko bimbi.

³⁶ Hulee wota o aru cuppet, o tawa hidon daanii.

³⁷ Ko mi wowlani on kon, ko fow mi wowlani: wattanee yiila!»

14

Fii no Hooreebe Diina ben Haldiri Janfagol Iisaa

(Mat. 26.1-5; Luk. 22.1-2; Yhn. 11.45-53)

¹ Tawi, si balde dīdī feyyii, *Juldeere Yawta-neede nden e *Juldeere Bireedi de Aldaa e Lewen den waday.¶ Tawi hooreeβe yottinoobe sadaka βen e jannoobe fii Sariya on βen no d'abbaynoo ko honno βe nangirta Iisaa yoyre, βe wara mo.

² Tawi hiβe wi'a: «Hinaa ka fewndo juldeere, fii wota murtaldu wadu e hakkunde jamaa on.»

*Fii no Debbo Juuriri Nebban ka hoore Iisaa
(Mat. 26.6-13; Yhn. 12.1-8)*

³ Nde tawnoo Iisaa no ka saare *Betanii ka suudu Sim'uunu oo nawnunoodo d'amajan, wa fewndo ko o joodii fii nafagol, debbo naati. Tawi on debbo no jogii tindohun hayre daneere tew angiri laabundi, satta-cogguuri, no wi'ee <naar>. On debbo fusi tindohun kun, o juuri angiri ndin ka hoore Iisaa.

⁴ Wofβe e taalibaabe βen seytini, βe wi'indiri: «Ko hondun woni nafa bonnugol ndii angiri?

⁵ Ko fii en waawayno ndi yeeyude βuri *dinaruuji teemedde tati, okken miskinβe βen!» Onsay βe feli debbo on.

⁶ Kono Iisaa wi'i: « Tertee mo! Ko fii hondun sattinanton mo? Ko kuugal moyyal o wadanimmi.

⁷ Miskinβe βen kan, hidon wondi e maββe soono woo, on waaway βe wadande ko moyyi nde faaladon woo, kono min, on wondataa e an soono woo.

⁸ Kanko debbo on o wadii ko o waawi kon: o urnii bandu an ndun ado ndu surreede.

⁹ Ka haqiiqa mi andinii on, kala ka oo Kibaaru Moyyo fejjinaa e aduna on, fii koo ko oo debbo wadi kadi sifete, o anditane.»

Fii no Yudaasi Janfori Iisaa
(*Mat. 26.14-16; Luk. 22.3-6*)

¹⁰ Onsay godfo e *sahaabaabe Iisaa ben sappoo e difo, dun ko Yudaasi Iskariiyu, yahi tawoyi hooreebe yottinoobe sadaka ben, fii no o wattira Iisaa e juude mabbe.

¹¹ Be hedii mo, be weltori dun, be fodi mo yeenugol mo kaalisi. Onsay, kanko Yudaasi, o woni e dafbugol feere no o wattira Iisaa e juude mabbe.

Fii Nafakka Juldeere Yawtaneede nden
(*Mat. 26.17-29; Luk. 22.7-23; Yhn. 13.21-30*)

¹² Ka pallal aranal Juldeere Bireedi de Aldaa e Lewen den, dun ko jande baalun kun hirsetee, taalibaabe Iisaa ben wi'i mo: «Ko honto faaladon yo men moyyanoy on nafakka Juldeere Yawtaneede nden?»

¹³ Onsay o immini difo e taalibaabe makko ben, o wi'i be: «Yahee ka saare. On fottay e gorko rondiifo loonde ndiyan, on jokkay mo.

¹⁴ Ka o naatiri woo, on wi'ay jom ndun suudu: «Karamoko'en wi'ii men yo men lando on ko honto be weerata, be nafoda e taalibaabe mabbe ben nafakka Juldeere Yawtaneede nden?»

¹⁵ Ontuma o hollay on konkooru njanndu, weyyitaandu wertaa, ka koore dow. Ko don moyyinton.»

16 Bay taalibaabe ben yahii, be hewtoyii ka saare, be tawroyi no o haalirannoo be non, be moyyini nafakka juldeere nden.

17 Bay nibbii, kanko Iisaa o ardi e sappoo e dīdoobe ben.

18 Wa fewndo ko be joodii, hibe nafaade, kanko Iisaa o wi'i be: «Ka haqiiqa mi andinii on, godḍo e mon, mo mi woni hawtidude, janfoto lan.»

19 Onsay be fuddii aanude fota, mo bee e mabbe woni e wi'ugol mo: «E hara ko min?»

20 O jaabii be, o wi'i: «Ko godḍo e onon sappoo e dīdoobe ben, ḍun ko on mo mi yollidi jungo e miran gooto.

21 Awa *Bii-Aaden on no yahude wano fii makko windori non, kono bone wonanii on janfotoḍo 'Bii-Aaden on! Ko burnoo moyyande on nedḍo ko si o jibinanooka!»

22 E nder ko be jaamata kon, Iisaa yetti bireedi. Bay o gaynii du'aade, o tayiti, o jonni be, e hoore himo wi'a: «Jabee jaamon, ḍundoo ko ḥandu an ndun nii.»

23 O yetti kadi jardukun wadforkun njaram, o jarni Alla, o jonni be, be fow be yari.

24 O wi'i be kadi: «Ḍundoo ko yiiyan an ḍan nii, yiiyan *ahadi hibboyteedan fii duudufe.

25 Ko fii ka haqiiqa mi andinii on, mi yaritataa hande kadi njaram ḥibbe *wiiju haa pande mi yaritoyta njaram wiiju kesan ka *laamateeri Alla.»

26 Bay wonii be beytii beyti Zabuura, be yahi ka Fello *Zaytuuni.

*Fii no Iisaa Hiitori fii Yeddannde Petruusu nden
(Mat. 26.31-35; Luk. 22.31-34; Yhn. 13.36-38)*

27 Onsay Iisaa wi'i be: «On fow on selay lan, ko fii no windii: <Mi waray ngaynaako on, wuro baali ngon saakoo.>†

28 Kono tuma mi immintinaa, mi hikkanto on yeeso, tawoyon mi Jaliilu.»

29 Petruusu wi'i mo: «Hay si fow selay on, min dūn wonantaa lan!»

30 Onsay Iisaa jaabii mo, wi'i: «Ka haqiiqa mi andinii ma, hande e oo jemma tigi, ado ndonto yoggude laabi dīdī, haray a yeddii fii an laabi tati.»

31 Kono Petruusu tentini fota, o wi'i: «Hay si tawii bee mi maayida e mon, mi yeddataa fii mon few!» Beya fow kadi wi'iri non.

Fii no Iisaa Torori Alla ka wi'etee d'on Jatsaymaani

(Mat. 26.36-46; Luk. 22.39-46)

32 Bawto dūn be yahi e ndee nokkuure wi'eteende *Jatsaymaani. Kanko Iisaa o wi'i taalibaabe makko ben: «Joodee doo haa mi toroyoo.»

33 O naɓori Petruusu e Yaaquuba e Yuuhanna. Onsay, o fuddii hebude annde e sokola,

34 o wi'i be: «Wonkii an kin no aani haa e mayde. Wonee d'oo, hiiren.»

35 O yahi yeeso seeda, o sujji, o torii, o wi'i: «Si no gasa yo oo saa'i yawtan.»

36 O wi'i kadi: «Abba*, Baaba an, hida waawi kala huunde. Yo kun jardukun tampere pottito lan. Kono non wota faale an on waɗu, kono yo faale maa on waɗu.»

† 14:27 14.27 Zak. 13.7

³⁷ O artoyi e taalibaabe ben, o tawi be daanike. O wi'i Petruusu: «Sim'uunu, a daanike? Jaka a waawaali hiirude hay saa'i gooto?

³⁸ Hiiree toroɗon fii wota on naatu e jarrabi. Wonkii kin no yidi wadugol ko moyyi, kono bandu ndun no lo'i.»

³⁹ O wodɗitii be kadi dɓimmun, o torii, o fillitii dɓiya konguɗi.

⁴⁰ O artoyi kadi, o tawi be daanike, ko fii hari gite mabbe den teddi. Tawi be andaa ko be wi'a mo.

⁴¹ O artoyi tammun, o wi'i be: «E on daani kadi, fowtidon? Jooni yonii, saa'i on hewtii. Awa Bii-Aaden on no wattede e juuɗe junuubanke'en.

⁴² Immee mahen, ko fii wondo janfaade lan on badike!»

Fii no Iisaa Nangiraa

(Mat. 26.47-56; Luk. 22.47-53; Yhn. 18.3-12)

⁴³ E nder ko o yewtata kon, hawrondiri Yu-daasi, tawdaado e sappoo e dɓiɗooɓe ben, hewtidii e jamaa jogiɗo kaafaaje e bedi, immorde e hooreeɓe yottinoobe sadaka ben e jannoobe fii Sariya on ben e mawbe ben.

⁴⁴ Tawi wondo mo janfaade on wadaniino be ndee maande doo, o wi'i: «Mo mi hirbii woo, haray ko on. Nangee mo, naɓon, aynon mo fota.»

⁴⁵ Tun o hewti, o badii Iisaa, e hoore himo wi'a: «Karamoko'en!» Onsay o hirbii mo.

⁴⁶ Onsay ben yimbe fawi Iisaa juuɗe, be nangi mo.

⁴⁷ Tun godɔo e wonnoobe don ben sorti kaafa mun kan, o soppi kurkaadu yottinoowo mawɔo sadaka on, o itti mo nowru ndun.

⁴⁸ Onsay Iisaa wi'i: «Hidon ardi e kaafaaje e bedi fii nangugol lan wa si ko ngujjo arandon?»

⁴⁹ E hin-le mido wondi e mon pande woo ka *juulirde mawnde, mido janna, on nangaali lan. Kono don wadiri fii ko windanoo kon yo laato.»

⁵⁰ Onsay be o wondunoo ben fow acci mo don, dogi.

⁵¹ Suka waaniido suddaare tun jokki mo, be nangi mo kanko kadi.

⁵² Kono o sortii, o acci don suddaare nden, o dogi, o bornaaki.

Fii no Iisaa Addiraa Yeeso Hooreebe Diina ben (Mat. 26.57-68; Luk. 22.54, 22.63-71; Yhn. 18.12-14, 18.19-24)

⁵³ Onsay be nabi Iisaa ka yottinoowo mawɔo sadaka on, ka hooreebe yottinoobe sadaka ben e mawbe ben e jannoobe fii Sariya on ben fow mottondiri don.

⁵⁴ Tawi Petruusu no iwtiri baawo makko ka wodɔtiii haa ka nder tata yottinoowo mawɔo sadaka on, o joododi e aynooobe ben, tawi himo iwlaade ka binde yiite.

⁵⁵ Tawi hooreebe yottinoobe sadaka ben e dental fewjooobe ben fow no dɔɔɔba seedeeji e hoore Iisaa fii no be warira mo, kono laatii be hebaali.

⁵⁶ Ko fii hari duuduube no seeditoo penaale e hoore makko, kono tawi seedeeji maɔbe din yaadaa.

57 Kono wobbe immii, seeditii fenaande e hoore makko, tawi hiibe wi'a:

58 «Men nanii himo wi'a o lancay ndee juulirde mawnde darniraande juude yimbe, o darna wonnde goo e nder balde tati, nde tawata hinaa darniraande juude yimbe.»

59 Tawi hay e hoore d'fun seedee mabbe on yaadaa.

60 Onsay yottinoowo mawdo sadaka on immii ka hakkunde dental, o landii Iisaa, o wi'i: «A jaabotaako hay huunde e ko bee woni seeditaade e hoore maa kon?»

61 Kono Iisaa fanki, o jaabaaki hay huunde.

Yottinoowo mawdo sadaka on landii mo kadi, wi'i: «E hara ko an woni *Almasihu on, d'fun ko *Bidfo Alla Jom Barki on?»

62 Iisaa jaabii, wi'i: «Ko min. On yi'ay kadi Bii-Aaden on no joodii ka sengo jaamo Jom Bawgal on, no arda e duule iwruude ka kammu.»

63 Onsay yottinoowo mawdo sadaka on seeki conci mun d'in, wi'i: «Ko seedeeji hondii kadi faalafen?»

64 On nanii hoyre makko nden. Ko hondun fottandon e d'fun?»

Fow happirani mo foddugol e mayde.

65 Wobbe woni e tuttugol mo, e buumugol mo yeeso ngon, e uttagol mo e hoore hiibe wi'a mo: «Hotto!». Aynoobe ben kadi jabbori mo bante.

Fii no Petruusu Yeddiri fii Iisaa
(Mat. 26.69-75; Luk. 22.54-62; Yhn. 18.15-18, 25-27)

⁶⁶ Fewndo ko Petruusu joodii ley ka nder tata, godɗo e rewɓe kurkaaduube ka yottinoowo mawɗo sadaka on ari.

⁶⁷ O yi'i Petruusu ka iwlootoo, o tenyini mo, o wi'i mo: «An kadi, hiɗa wondunoo e Iisaa, oo jeyaado Naasirata.»

⁶⁸ O yeddi e hoore himo wi'a: «Mi andaa, mi faamaali ko hondun wonda wi'ude.» O yalti, o yaari ka ley jimbe, tun ndontoori ndin yoggi.

⁶⁹ On debbo kurkaaduujo ndaari mo, wi'i wonnoobe don ben kadi: «Oo ko tawdaado e mabbe.»

⁷⁰ O yeddi kadi.

Bay nettii seeda, wonnoobe don ben wi'i Petruusu: «Ko haqiiqa, an ko a godɗo e mabbe. Ko fii ko mo a Jaliilu.»

⁷¹ Onsay o woni e huditagol woonda, wi'a: «Mi andaa oo neddo mo wondon wowlude fii mun!»

⁷² Tun ka dimmun ndontoori ndin yoggi. Petruusu anditi kisan kongol ngol Iisaa wi'unoo mo ngol: «Ado ndonto yoggude laabi dɗi, haray a yeddi fii an laabi tati.» Onsay o ugginii o wulli.

15

Fii no Iisaa Nabiraa ka Pilaatu

(*Mat.* 27.1-2, 11-26; *Luk.* 23.1-7, 13-25; *Yhn.* 18.28-40)

¹ Bay weetii, hooreebe *yottinoobe sadaka ben e mawbe ben e jannoobe fii Sariya on ben e dental fewjoobe ben fow yewtidani. Be habbi Iisaa, be nabi mo, be watti e juude Pilaatu.

² Pilaatu landii mo, wi'i: «Hara ko an woni lando Yahuudiyanke'en?»

Iisaa jaabii mo: «Ko wano wi'irdaa non.»

³ Tawi hooreebe yottinoobe sadaka ben no libi toope duudufe e hoore makko.

⁴ Pilaatu landitii mo kadi, wi'i: «A jaabotaako hay huunde? A nanii dee toope de be woni libude e hoore maa fow?»

⁵ Kono Iisaa jaabaaki hay huunde e mun. Dun naldini Pilaatu.

⁶ Tawi juldeere kala, o accitanay be kasoojo gooto mo be torinoo mo fii mun woo.

⁷ Hari godfo no wi'ee Barabaasi no ka kaso, wondude e wadunoobe gere, e nder gere on be itti hoore.

⁸ Onsay jamaa on yawi tawoyi Pilaatu, be woni e toragol mo, wi'a yo o wadan be ko woowani be kon.

⁹ Pilaatu jaabii be, wi'i: «Hara hidon yidi yo mi accitan on lando Yahuudiyanke'en?»

¹⁰ Ko fii hari himo andunoo ko sabu nawliigu wadi si hooreebe yottinoobe sadaka ben wadiri mo e joge.

¹¹ Kono hooreebe yottinoobe sadaka ben yuuni jamaa on fii yo Pilaatu accitan be Barabaasi.

¹² Pilaatu yettiti kadi haala kan, o wi'i be: «Ko hondun non faaladon yo mi wadu oo mo wi'oton lando Yahuudiyankeebe ben?»

¹³ Be ewnii kadi, be wi'i: «Fempee mo!»

¹⁴ Pilaatu wi'i be kadi: «E hara ko hondun oo bonni?»

Be burti kadi sonkude, ewnoo, wi'a: «Fempee mo!»

¹⁵ Nde tawnoo Pilaatu no faalaa weltinde jamaa on, o accitani be Barabaasi. Bay wonii

Iisaa gaynaama focceede, kanko Pilaatu o watti mo e juude maɓɓe fii yo o fempe.

Fii no Suufaabe ben Waɗiri Jalnori e hoore Iisaa

(Mat. 27.27-31; Yhn. 19.2-3)

¹⁶ Onsay suufaabe ben naadi Iisaa ka nder tata, e maanaa ka nder suudu laamu. Be nodditi dental suufaabe ben fow,

¹⁷ ɓe ɓorni mo dolokke boɗeejo,^S ɓe waɗi ka hoore makko katanwol bulle saccaangol.

¹⁸ E hoore ɗun, ɓe woni e hiwragol mo, wi'a: «Salminaango e maa, yaa an Lando Yahuudiyankeɓe!»

¹⁹ Be tappiri mo kadi kalinwol ka hoore, ɓe tutti mo, ɓe jiccii, ɓe sujinkinanii mo.

²⁰ Bay wonii ɓe gaynii mo waɗude jalnori, ɓe ɓorti mo dolokke boɗeejo on, ɓe ɓorni mo concii makko ɗin, ɓe nabi mo fii fempoyegol.

Fii no Iisaa Wariraa

(Mat. 27.32-44; Luk. 23.26-43; Yhn. 19.17-27)

²¹ Tawi godɗo no wi'ee Sim'uunu mo Sireenii no iwaynoo ngesa, rewi ɗon. Tawi ko on woni ben Aleksander e Rufuusa. Be karhi mo nabugol *leggal Iisaa altindiraangal ngal.

²² Onsay ɓe nabi Iisaa e ndee nokkuure wi'eteende Golgotaa, ko woni firo ɗun ko <Nokkuure Laalagal Hoore>.

²³ Be okkori mo njaram jillaadfan *mirri, kono laatii o jabaali ɗan yarude.

^S **15:17** 15.17 Ko dolokke boɗeejo lando on ɓornotonoo.

24 Onsay be fempfi mo. Be sendiri conci makko dɪn urba^t fii andugol mo kala ko gasata hendaade.

25 Wa ko be fempata mo, tawi ko e walluhaa on.

26 Hari dɪndoo no windii fii ko o happiranaa kon: «Ko lando Yahuudiyanke'en.»

27 Tawi wuybe dɪdo no fempidaa e makko, goddo on ka sengo makko jaamo, oya on ka nano makko.

28 Ko nii ko bindi dɪn wi'unoo kon laatori, wonde: «O wattidete e bonbe ben.»^u

29 Tawi feyyoobe ben no hoyna mo, hayla hoore, wi'a: «Hey, an oo wi'unoodo lancay *juulirde mawnde nden, darnita nde e nder balde tati,

30 awa dandito an tigi, tippodaa ka leggal altindiraangal don!»

31 Tawi hooreebe yottinoobe sadaka ben e jannooƒe fii Sariya on ben kadi no jalaynoo mo hakkunde mabbe, wi'a: «O dandii beya, kono o waawataa dandude hoore makko!

32 Si ko o *Almasiihu on, dɪn ko lando *Isra'iila'en, yo o jippo ka leggal altindiraangal, yi'en, dɪn en gomdɪnay mo!» Tawi fempidaabe e makko ben kadi no hoynaynoo mo.

Fii Mayde Iisaa nden

(Mat. 27.45-56; Luk. 23.44-49; Yhn. 19.28-30)

33 Gila naange e hoore, niwre wadi e leydi ndin fow haa ka baawo fanaa.

34 Wa fewndo ka baawo fanaa, Iisaa ewnii ko tiidi, o wi'i: «Iilooyi, Iilooyi, lama sabaxtanii?»^w.

^t 15:24 15.24 Zab. 22.19 ^u 15:28 15.28 Isa. 53.12 ^w 15:34 15.34 Zab. 22.2

(Dun no firi: Alla an, Alla an, ko fii hondun tertanidfaa mi?)

³⁵ Wobbbe e wonnoobe don ben nani ko o wi'i kon, be wi'i: «On nanii, o noddii liliiya!»

³⁶ Tun god'fo e mabbbe dogi, yettoyi linsere, o bubbini nde haa nde loppii ndiyan lammud'an, o wadi nde e tuggordu, o townani mo fii yo o yaru, e hoore himo wi'a: «Accee, ndaaren si liliiya aray, tippina mo.»

³⁷ Iisaa ewnii ko tiid'i, onsay o timmi.

³⁸ Wirngallo* ngon ka juulirde mawnde seekii, woni pecce didi, gila dow haa ley.

³⁹ Bay hooreejo suufaabe wonnoodo yeeso makko kanko Iisaa on yi'ii no o timmiri non, o wi'i: «Ka haqiiqa, hari oo ned'fo ko *Bid'fo Alla!»

⁴⁰ Tawi rewbe kadi no ka wod'itii, no ndaara. Tawi no tawdaa e mabbbe Mariyama jeyaado Magaduuna e Mariyama yumma Yaaquuba tosooko on e Yuusufu, e Saliimatu.

⁴¹ Tawi ko ben jokkunoo mo kanko Iisaa, no kurkanoo mo wa fewndo ko o wonnoo Jaliilu, e duudufe goo kadi be o yaadunoo Yerusalaam.

Fii no Iisaa Surriraa

(Mat. 27.57-61; Luk. 23.50-56; Yhn. 19.38-42)

⁴² Hawrondiri nibbii, tawi ko hebulanagol *j'alaande fowteteende nden.

⁴³ Onsay oo wi'eteedo Yuusufu hewti. On ko hooloraado goo e ngal dental mabbbe, on ko jeyaado Raamati, tawi on kapun tigi ko *laamu Alla ngun o tijjii. O hebi cuucal yahugol ka Pilaatu, toroo mo hettugol furee Iisaa on.

⁴⁴ Pilaatu ɲalɗi ko tawi o maayii kon. O noddi hooreejo suufaabe ben, o landii mo si tawii o maayiino.

⁴⁵ Bay hooreejo on humpitii mo ɗun, o jonnti Yuusufu furee Iisaa on.

⁴⁶ Kanko Yuusufu o soodoyi kasannge, o tippini furee Iisaa on ka hoore leggal, o tumbi e kasannge, o belnoyi mo e qaburu asaado e feto. O talli hayre, o wadi ka dambugal qaburu.

⁴⁷ Tawi Mariyama jeyaado Magaduuna e Mariyama yumma Yuusufu no ndaara ka o belniraa.

16

*Fii Ummutal Iisaa Almasiihu on
(Mat. 28.1-8; Luk. 24.1-12; Yhn. 20.1-10)*

¹ Bay *ɲalaande fowteteende nden feyyii, ɗun ko aseweere nden, Mariyama jeyaado Magaduuna e Mariyama yumma Yaaquuba, e Saliimatu soodi tiiri fii ko be fulla e furee Iisaa on.

² E alat, ɗun ko ɲallal aranal e nder yontere nden, ben rewbe dawi bimbi subaka ka yenaande, ɗun ko ka puɗal naange.

³ Tawi hiɓe wi'indira: «Taw ko hombo tallanta en hayre wonde nden ka dambugal yenaande nden?»

⁴ Tun be ɓanti gite, be haynii, be tawi nden hayre njannde tallaama.

⁵ Be naati ka nder yenaande, be yi'i suka gorko, no ɓornii daneeji, no jooɗori ka sengo ɲaamo. Be ɲalɗi, be huli.

⁶ On wi'i be: «Wota on hulu! Iisaa oo jeyaado Naasirata, fempaado on, mo wondon ɗabbitude

on, immitike, o alaa d'oo. E hino nokkuure ka o belnanoo d'on.

⁷ Awa yahee andinoyon taalibaaɓe makko ɓen e Petruusu, o adoyto on Jaliilu. Ko ton yi'oyton mo, wano o wiirunoo on non.»

⁸ Onsay ɓe dogi ɓe yalti ka yenaande ko fii hari diwnol e kaawee heɓii ɓe. Kono laatii ɓe wowlanaali hay gooto huunde, ko fii hari hiɓe huli.

Fii no Iisaa Feejirani Sahaabaabe ɓen Sappoo e Go'o

(Mat. 28.9-10; Yhn. 20.11-18)

⁹ Bay Iisaa immitike e jalaande aranere nden e nder yontere nden bimbi, ko o adii hollitaade ko Mariyama jeyaado Magaduuna, on mo o yaltinnoo jinnaaji jeediɗi e mun.

¹⁰ On yahi, o ɓanginanoyi d'un ɓe Iisaa won-dunoo ɓen, tawi ɓen no yoomi, no wulla.

¹¹ Bay ɓe nanii wonde himo wuuri, awa kadi kanko debbo on o yi'ii mo, laatii ɓe hoolaaki mo.

¹² Bawto d'un, tawi diɗo e maɓɓe no e hoore laawol, no yahaynoo e fulawaa, kanko Iisaa o feejirani ɓe noone goo.

¹³ Ben kadi arti, holliti d'un ɓeya, laatii ɓe hoolaaki ɓen kadi.

¹⁴ Ka sakkitorun o feejirani sappoo e go'oobe ɓen, wa fewndo ko ɓe joodii fii jaamugol, o feli ɓe sabu angal gomɗinal maɓɓe ngal e cattal berɗe maɓɓe d'en, fii ko ɓe hoolaaki yi'unoobe mo ɓen kon ɓawto o immintineede.

¹⁵ E hoore d'un o wi'i ɓe: «Yahee e aduna on fow, feejirananon tageefo ngon fow Kibaaru Moyyo on.

¹⁶ Kala on gomdindo, *lootaa maande kisiyee, dandoyte, kono kala on mo gomdinaali, hampante.

¹⁷ E hino maandeeji wundaydi e ben gomdinbe: e innde an be radoyto jinnaaji din, be wowla kadi e *haalaaji goo,

¹⁸ be nanga bolle, si be yaru kadi njaram waroojan, dun masinbintaa be. Si be *fawoyii kadi juude mabbe den e hoore nawnube ben, ben ndikkay.»

¹⁹ Bay Iisaa Joomi on gaynii be yewtude, o yentinaa ka kammu, o joodori ka sengo jaamo Alla.

²⁰ Kambe kadi be yahi, be waajoyii hen fow, tawi Joomiraado on no gollidude e mabbe, o haqinqiniri daalol ngol maandeeji di ngol wondunoo din.

Version Pular Fuuta-Jallon
The New Testament in the Fouta-Jallon Pular
language of Guinea

copyright © 2010 Pioneer Bible Translators

Language: Pular

Translation by: Traducteurs Pionniers de la Bible

Contributor: Pioneer Bible Translators

This translation, published by Pioneer Bible Translators, was published in 2011.

If you are interested in obtaining a printed copy, please contact wab.admin@pbt.org.

The translation was completed in collaboration with Christian Reformed World Mission.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2018-02-06

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 29 Jan 2022

024b8126-79ef-5039-bc54-7d61889f8ae6